

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Uplatnitelnost na trhu práce obor kosmetické služby
Applicability to the labour market field of cosmetic services

Autor: Adéla Funferová

Vedoucí práce: PhDr. Helena Marinková, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

PRAHA 2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Uplatnitelnost na trhu práce obor kosmetické služby potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 3.12.2023

Poděkování

Velice děkuji mé rodině, která mi byla po celou dobu studia i při psaní této závěrečné práce velikou oporou.

ABSTRAKT

Má bakalářská práce se zaměřuje na uplatnitelnost na trhu práce obor kosmetické služby.

Cílem této práce je popsat proč si tento obor žáci vybírají, jakým způsobem probíhá vzdělávání v oboru kosmetické služby, jaké jsou cíle vzdělání a profil absolventa, a poté jeho uplatnění na trhu práce v České republice.

Práce bude využitelná pro budoucí žáky a jejich rodiče u oboru kosmetické služby, a dále pro vyučující na středních odborných školách služeb.

V teoretické části se zaměřím na vymezení profilu absolventa a cíle vzdělání. Dále rozeberu jednotlivé typy možností uplatnění v praxi po studiu - práce bude zaměřena pouze na podmínky v České republice, protože v jiných státech fungují jiné podmínky. Budu se věnovat i tématu možnosti zlepšení podmínek uplatnění absolventů, včetně návrhu možných řešení a doporučení pro žáky již na školách.

V praktické části bude uveden kvantitativní výzkum, pomocí kterého chci získat informace ohledně studia a následném uplatnění kosmetiček se střední školou obor kosmetické služby a díky tomu si budu potvrzovat nebo vyvracet své předpoklady. Dále je v praktické části dotazníkové šetření, které mi zodpovídaly učitelky ze středních odborných škol, obor kosmetické služby. Jako poslední v praktické části uvádím a analyzuji tři příběhy kvalifikovaných kosmetiček, které v oboru nepracují.

Mé materiály mohou pomoci v osvětě ohledně možností uplatnění absolventů v oboru kosmetické služby.

Klíčová slova

Odborné vzdělávání, kosmetické služby, uplatnění absolventů, práce v kosmetických oborech

ABSTRACT

My bachelor thesis focuses on employability in the field of cosmetic services.

The aim of this thesis is to describe why pupils choose this field, how the education in the field of cosmetic services is conducted, what are the objectives of education and the profile of the graduate, and then its application in the labour market in the Czech Republic.

The work will be usable for future pupils and their parents in the field of cosmetic services, as well as for teachers in secondary vocational schools of services.

In the theoretical part I will focus on defining the profile of the graduate and the objectives of education. Next I will analyze individual types of application in practice after the study - the work will be focused only on conditions in the Czech Republic, because in other countries there are other conditions. I will also address the topic of the possibility of improving the conditions of application of graduates, including a proposal of possible solutions and recommendations for pupils already in schools.

In the practical part, I will have quantitative research, through which I want to obtain information about the study and subsequent application of cosmeticians with secondary school branch of cosmetic services and thanks to this I will confirm or disprove my assumptions. Next, in the practical part, there is a questionnaire survey, which was answered by teachers from secondary vocational schools, branch of cosmetic services. As the last in the practical part, I have three stories of graduated cosmeticians who do not work in the field and their analysis.

My materials can help in raising awareness about possibilities of application of graduates in the field of cosmetic services.

Keywords

Vocational education, cosmetic services, application of graduates, work in cosmetic fields

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Obor vzdělávání kosmetické služby	9
1.1 Vzdělávání v oboru kosmetické služby	9
1.1.1 Podmínky přijetí ke studiu	11
1.1.2 Další studium a rekvalifikace	12
1.2 Profil absolventa.....	13
1.3 Kompetence absolventa.....	14
1.3.1 Měkké kompetence.....	15
1.3.2 Obecné kompetence.....	16
1.3.3 Odborné kompetence	17
2 Uplatnění absolventa.....	19
2.1 Míra nezaměstnanosti.....	22
2.2 Typy pracovních možností v kosmetických službách	23
2.2.1 Zaměstnání na HPP.....	24
2.2.2 Zaměstnání na dohodu- DPP/DPČ	26
2.2.3 Práce na živnost	26
2.2.3.1 Švarcsystém	27
2.3 Volba povolání s ohledem na pracovní uplatnění.....	28
2.4 Nabídka práce.....	29
PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
3 Empirické šetření.....	31

3.1 Charakteristika výzkumného šetření	31
3.2 Výzkumné cíle.....	32
3.3 Stanovení předpokladů	33
3.4 Výsledky šetření a jejich interpretace.....	33
3.5 Ověření předpokladů.....	42
4. Doplnkový výzkum na středních školách.....	43
5. Narativní výzkumná metoda	48
ZÁVĚR.....	54
Zdroje literatury.....	56
Internetové zdroje	57
Seznam tabulek.....	57
Seznam obrázků.....	58
Seznam zkratk.....	58
Seznam grafů	59
Příloha č. 1- Dotazník	60
Příloha č. 2- Dotazník do škol.....	65

ÚVOD

Kosmetické služby jsou krásný a dynamický obor, zahrnující širokou škálu beauty oborů. Absolvent středoškolského vzdělávacího oboru Kosmetické služby 69-41-I/01 si může vybrat své profesní zaměření mezi manikúrou, pedikúrou, kosmetikou a vizážistikou. Pracovní uplatnění mohou najít v salonech krásy, hotelech, lázních, wellness a spa. I přesto rodiče i děti často řeší, zda-li obor kosmetické služby ve střední škole studovat s obavou o pracovní možnosti po studiu.

Téma uplatnitelnost na trhu práce obor kosmetické služby jsem si vybrala, protože se mi jedná o téma velice blízké, protože sama jsem absolventkou tohoto oboru, pracuji v něm a po dokončení bakalářského studia bych se ráda ucházela o práci učitelky odborného výcviku. Studium na střední mě velice bavilo, bylo plné zajímavých informací a pestrých praxí. I přesto ale většina mých spolužaček v oboru nepracuje. Když sama sebe vzdělávám pomocí doškolovacích kurzů tak většina kosmetiček, které tam potkám, nejsou absolventky střední školy v tomto oboru, ale rekvalifikantky. Proto mě stále častěji napadá myšlenka „Kam se ztrácí kosmetičky?“. V této práci bych tedy toto téma ráda rozpracovala, protože si myslím, že to bude přínosné nejen pro mě, jakožto budoucí učitelku, ale i pro ostatní vyučující v tomto oboru nebo i pro zájemce o studium a jejich rodiče.

Tato práce bude rozdělena na dvě části - část teoretickou a část praktickou

V teoretické části vymezím obor vzdělávání kosmetické služby, profil absolventa, specifika práce v kosmetických oborech a možnosti uplatnění na trhu práce v České republice.

V praktické části budu uveden kvantitativní výzkum realizovaný pomocí dotazníkového šetření u absolventů středních škol v oboru kosmetické služby. Pro tento typ výzkumu jsem se rozhodla z toho důvodu, že díky většímu množství respondentů budu mít relevantní výsledky a lepší představu o možnostech uplatnění absolventů do praxe a jejich pohled na to, co by ve vzdělání nebo poté v profesi rádi změnili, nebo naopak s čím jsou spokojeni. Dále praktická část obsahuje druhé

dotazníkové šetření, ve kterém byly respondentkami učitelky ze středních odborných škol, obor kosmetické služby. Jako poslední obsahuje praktická část tři příběhy vystudovaných kosmetiček, které v oboru nepracují, a jejich rozbor.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Obor vzdělávání kosmetické služby

1.1 Vzdělávání v oboru kosmetické služby

Kosmetické služby se v České republice vyučují na středních odborných školách, jedná se o maturitní čtyřleté studium zakončené maturitní zkouškou. Kosmetické školy se vyučují na základě RVP pro obor Kosmetické služby, 69-41-L/01. Na škole mohou studovat dívky i chlapci, ačkoliv děvčata jsou na všech školách v převaze.

Obor připravuje žáky na práci v kosmetických oborech, kam řadíme manikúru, pedikúru, kosmetiku nebo vizážistiku. Dále každý z těchto oborů má podkategorie, které se k němu mohou vázat nebo se dají provozovat samostatně. Případně při dodělání rekvalifikace na Činnosti, při kterých dochází k porušování integrity lidské kůže, mohou kosmetičky dělat mezoterapie, tetování, permanentní makeupy nebo aplikaci piercingů (dle aktuálně platné legislativy) - toto zaměření nelze nyní nikde studovat na střední škole a rekvalifikační kurz je podmíněn kosmetickým nebo zdravotnickým vzděláním.

Dále absolventi oboru kosmetické služby mohou pracovat na administrativních, asistentských nebo nižších vedoucích pozicích. Díky tomu, že se jedná o studium zakončené maturitní zkouškou, mohou absolventi dále pokračovat ve studiu na vyšších odborných nebo vysokých školách.

Studium je tvořeno všeobecným vzdělávacím základem, odbornými předměty a odbornými praxemi.

Hlavní odborné předměty jsou zdravotní péče, kosmetická péče a materiály. Dále žáci mají výuku ekonomiky, výtvarné přípravy, estetiky a etiky.

Praxe při studiu probíhají každé pololetí, a to nejčastěji ve školním salonu nebo na externím pracovišti, případně ve spolupracujících salonech. Žáci si mohou domluvit individuálně praxi i v jiných salonech při splnění podmínek stanovených konkrétní školou. Praxe jsou neplacené.

„Obsah odborného výcviku je tvořen didaktickou soustavou učiva, soustavou poznatků a činností, které mají žáci zvládnout na požadované úrovni pod vedením učitele odborného výcviku. Při tvorbě a úpravách odborného výcviku respektujeme požadavky zaměstnavatelů, kladené na profesní pole kvalifikací.“ Stejskalová (2013, s. 31)

Do všeobecně vzdělávacích předmětů patří český jazyk, první i druhý cizí jazyk (angličtina, němčina, ruština), základy společenských věd, matematika, základy přírodních věd, tělesná výchova a informační technologie. (Obor Kosmetické služby – www.stredniskoly.cz)

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání	
	týdenních	celkový
Jazykové vzdělávání		
- český jazyk	5	160
- dva cizí jazyky	16	512
Společenskovědní vzdělávání	5	160
Přírodovědné vzdělávání	6	192
Matematické vzdělávání	8	256
Estetické vzdělávání	5	160
Vzdělávání pro zdraví	8	256
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	4	128
Ekonomické vzdělávání	3	96
Kosmetická péče	48	1 536
Výtvarná příprava	3	96
Komunikace ve službách	3	96
Disponibilní hodiny	14	448
Celkem	128	4 096

(Tab. : 1 MŠMT RVP Kosmetické služby, Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání., MŠMT RVP 69-41-L/01 Kosmetické služby, 2007)

1.1.1 Podmínky přijetí ke studiu

Přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., školského zákona, konkrétně § 59, 60, 83, 85 odst. 2, dále pak § 63, 16, 20 a 70. Uchazeč musí splnit podmínky zdravotní způsobilosti o vzdělávání v daném oboru (Zákon č. 561/2004 Sb.). Nesplňuje je v případě, že trpí nemocemi pohybového ústrojí znemožňující práci ve vynucené poloze, poruchami jemné a hrubé motoriky horních končetin, závažnými onemocněními kůže, dýchacích cest a spojivek nebo závažnými poruchami zraku.

Žák musí mít Zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Tento průkaz musí mít u sebe vždy při výkonu praxe nebo následně povolání, při kontrole pracovníky hygienické stanice ho musí předložit. V České republice máme jen jeden typ zdravotního průkazu, a to ten pro

práci v potravinářství, proto název může být matoucí. Jsou buďto vydávány na dobu určitou (např. pro konkrétní brigádu) nebo dlouhodobé.

(Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví)

„Sám život jako takový je vlastně nepřetržitým procesem učení. Každý člověk však současné potřebuje specifické podmínky, aby se mohl dále vzdělávat, a to jak v oboru své profese, tak všeobecné s cílem být stále adaptabilní na probíhající technické, technologické a sociální změny.“ Mužík (2004)

1.1.2 Další studium a rekvalifikace

Pro žáky, kteří již mají studium ukončené maturitní zkouškou a chtějí získat vzdělání v oboru kosmetické služby, školy nabízí zkrácené jednoleté nebo dvouleté studium zaměřené pouze na odbornou přípravu a praxi. Naopak pro žáky, kteří chtějí obor studovat dálkovou nebo kombinovanou (tzv. večerní formou studia) a ještě nemají středoškolské vzdělání, nabízejí některé školy možnost večerního či dálkového studia, které je jeden o rok delší než denní čtyřleté studium. Všechny tyto typy studia jsou střední odborné vzdělávání ukončené maturitní zkouškou.

RVP pro obor vzdělávání Kosmetické služby (2007, s. 17)

V praxi se však častěji, než se studiem druhé střední školy, setkáme s volbou rekvalifikace s akreditací MŠMT, která nyní je téměř všude zakončena profesní zkouškou vybraných profesních kvalifikací (kosmetička 69-030-M, vizážistka 69-035-M, manikérka a nehtová designérka 69-024-H, pedikérka a nehtová designérka 69-025-H). Tyto zkoušky se dělají před autorizovanou osobou a mají teoretickou a praktickou část. Zájemci o vzdělání jsou voleni z toho důvodu, že mají nižší časovou náročnost než další studium. (www.narodnikvalifikace.cz)

Minimální hodinová dotace pro rekvalifikační kurz je stanovaná MŠMT a je nepodkročitelná. Pro obor kosmetička je kurz dlouhý minimálně 300 hodin, u

manikérky i pedikérky je kurz po 200 hodinách každý. Nejkratší je kurz pro vizážistky, ten je pouze na 80 hodin. Kurzy obsahují teoretickou i praktickou část výuky, jedna hodina teorie trvá 45 minut a praxe 60 minut.

Rekvalifikační kurz účastníci dokončí za kratší čas díky tomu, že se jedná o intenzivnější výuku, kdy v kurzu mají pouze teorii a praxi z konkrétního oboru, zatímco na střední škole je teorie i praxe rozložená pro všechny části oboru do čtyřletého maturitního studia, které je plnohodnotné a zahrnuje i ostatní předměty nutné ke studiu střední školy dle RVP (matematika, český a cizí jazyk apod.).

„Rekvalifikace je nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti a slouží ke snadnějšímu nalezení zaměstnání.“ Kotásek et al. (2001)

„Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala. Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z dosavadní kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností fyzické osoby, která má být rekvalifikována formou získání nových teoretických znalostí a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělávání.“

(435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti)

1.2 Profil absolventa

Dle RVP, absolventi oboru vzdělávání Kosmetické služby se mohou „uplatnit v povoláních kosmetička, vizážistka, pedikér a manikér při poskytování profesionální kosmetické péče v salonech zabývajících se péčí o tělo. Při poskytování kosmetických služeb kvalifikovaně volí vhodné technologické postupy a důsledně je dodržují. Kosmetické přípravky vybírají a aplikují v souladu s odbornou diagnostikou ošetřovaných částí lidského těla a s přihlédnutím k individuálním požadavkům

zákazníka. Poskytují poradenské služby z hlediska ošetřování pleti obličeje, krku, dekoltu, poprsí i ostatních částí těla,“

RVP pro obor vzdělávání Kosmetické služby (2007, s. 13)

Dále si profil absolventa upravuje každá škola ve svém příslušném ŠVP, který je veřejný dokument.

1.3 Kompetence absolventa

Kompetence je pojem, který představuje souhrn vědomostí, dovedností, znalostí, schopností a postojů, které umožňují pracovní a osobní rozvoj jedince. Dohromady spolu tvoří všechny předpoklady člověka k výkonu nějaké profese. I díky tomu vidíme, že smyslem studia není pouze získání manuální dovednosti, ale celý soubor kompetencí, které se v průběhu studia rozvíjejí.

Kompetence musí být měřitelné, sledovatelné a trénovatelné.

V České republice máme Národní soustavu povolání, což je internetová veřejně přístupná databáze povolání, zahrnující katalog kompetencí a požadavků na výkon jednotlivých profesí. Spravuje ji Ministerstvo práce a sociálních věcí.

(www.kompetence.nsp.cz)

Dělíme je podle struktury na:

- Měkké kompetence
- Obecné dovednosti
- Odborné dovednosti

1.3.1 Měkké kompetence

Mezi měkké kompetence neboli jemné dovednosti řadíme veškeré kompetence v chování vztahující se k sociálnímu chování a emoční inteligenci (EQ).

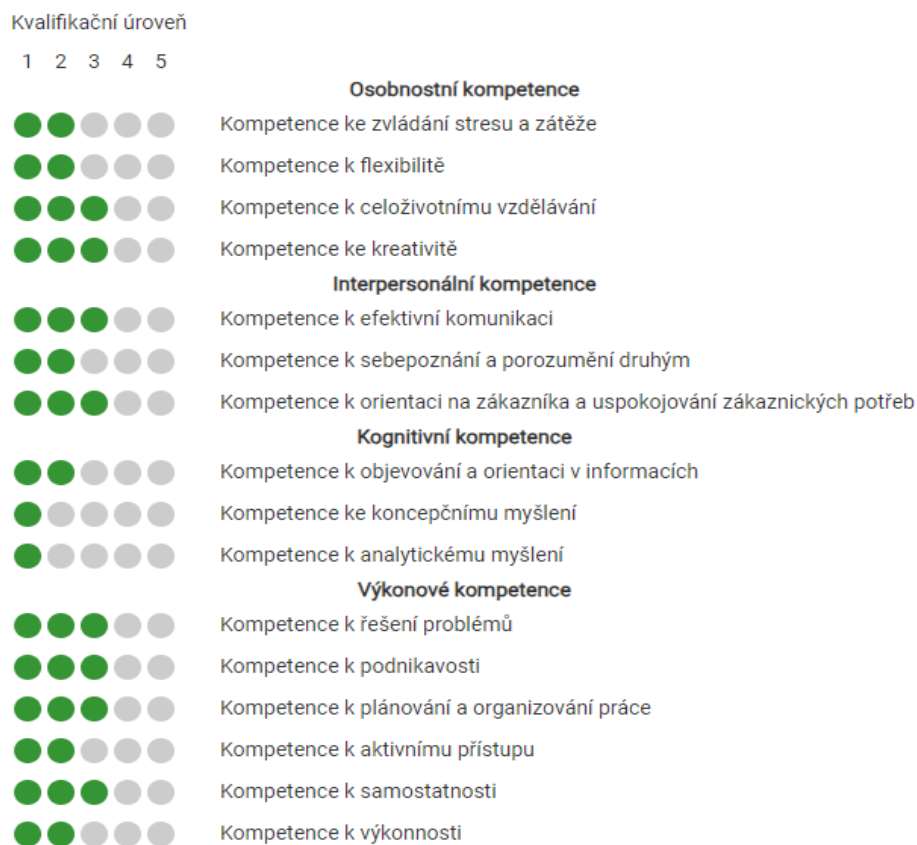
„Měkké kompetence (soft competence) jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon jednotky práce, nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.“

(<http://kompetence.nsp.cz/napoveda.aspx>)

Jedná se o soubor kompetencí, využívaných nejen v běžném mezilidském fungování, ale ve službách, jako jsou kosmetické služby, naprosto nezbytnou součástí. Klient si totiž v salonu neplatí jen za službu, na kterou přišel, ale za celý balíček služeb a přístupů, mezi nimiž kvalitně zvládnuté měkké kompetence hrají významnou roli.

Dle NSP jsou pro výkon práce kosmetičky potřebné tyto měkké kompetence:

(u pedikérky, manikérky jsou kompetence totožné i u ostatních typů kompetencí)

(Obrázek 1- Kvalifikační úroveň měkkých kompetencí, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>)

1.3.2 Obecné kompetence

Obecné kompetence jsou takové dovednosti, které jsou nezbytné pro výkon práce, ale nesouvisí přímo s konkrétním oborem. Jedná se o průřezové odborné znalosti, které jsou uplatnitelné napříč různými obory. Patří sem například znalost práce s počítačem, numerická způsobilost, ekonomické povědomí a jazyková způsobilost. Nově se hodně řeší i digitální kompetence (k práci na PC navíc třeba tvorba digitálního obsahu, bezpečnost na síti, kreativní využívání digitálních technologií, komunikace přes technologie nebo třeba informační gramotnost).

Tyto kompetence stačí pro činnost kosmetičky na základní úrovni. Samozřejmě je lepší, pokud by je kosmetička ovládala, obzvlášť pokud chce pracovat sama na sebe jako OSVČ, ale není to nutnost, protože v dnešní době je široká nabídka copywriterů,

web designerů, grafiků, účetních a daňových poradců, kteří za ně tyto služby za úplatu udělají na mnohem vyšší úrovni, než by zvládla průměrná kosmetička.

1.3.3 Odborné kompetence

„Odborné kompetence se vztahují k výkonu pracovních činností a vyjadřují profesní profil absolventa oboru vzdělání, jeho způsobilosti pro výkon povolání. Odvíjejí se od kvalifikačních požadavků na výkon konkrétního povolání a charakterizují způsobilost absolventa k pracovní činnosti. Tvoří je soubor odborných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot potřebných pro výkon pracovních činností daného povolání nebo skupiny příbuzných povolání“

Rámcový vzdělávací program: 69-41-L/01 Kosmetické služby (2007)

Mezi odborné kompetence řadíme veškeré odborné činnosti, dovednosti a znalosti, postoje a hodnotové orientace, které jsou potřebné pro výkon určitých činností. NSP rozlišuje odborné dovednosti a odborné znalosti.

Odborné dovednosti jsou veškeré pracovní činnosti nebo soubor pracovních činností, které kosmetička musí umět provádět na klientovi po dokončení studia, jedná se o praktické dovednosti.

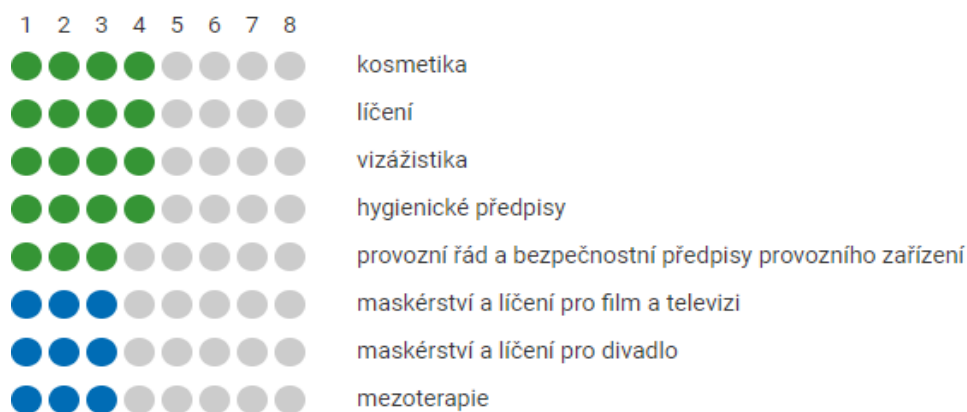
Dle NSP sem patří:

(zelené jsou nutné, modré výhodné)

1	2	3	4	5	6	7	8	
●	●	●	●	●	●	●	●	Provádění povrchového čištění pleti
●	●	●	●	●	●	●	●	Provádění hloubkového čištění pleti
●	●	●	●	●	●	●	●	Provádění denního a večerního líčení
●	●	●	●	●	●	●	●	Odličování, čištění a dočištění pleti
●	●	●	●	●	●	●	●	Posuzování a úprava obočí
●	●	●	●	●	●	●	●	Modelování umělých nehtů
●	●	●	●	●	●	●	●	Provádění ruční kosmetické masáže obličeje, krku a dekoltu
●	●	●	●	●	●	●	●	Aplikace pleťových masek a zábalů
●	●	●	●	●	●	●	●	Odbarvování chloupků, barvení řas a obočí
●	●	●	●	●	●	●	●	Navrhování a provádění líčení pro modeling, fotografie a soutěžní (fantazijní) líčení
●	●	●	●	●	●	●	●	Poskytování poradenství v oblasti dekorativní kosmetiky, vizážistiky a barevné typologie
●	●	●	●	●	●	●	●	Poradenství v oblasti kosmetického ošetřování pleti - používání vhodných prostředků a postup typu, stavu pleti, věku i pracovního prostředí
●	●	●	●	●	●	●	●	Aplikování účinných látek proti projevům stárnutí pleti a tvorbě vrásek
●	●	●	●	●	●	●	●	Aplikování účinných látek pro zlepšení stavu vlasové pokožky a celulitidy
●	●	●	●	●	●	●	●	Dodržování hygienických zásad při použití kosmetických nástrojů a pomůcek
●	●	●	●	●	●	●	●	Dodržování zdravotních a hygienických předpisů, BOZP a PO
●	●	●	●	●	●	●	●	Líčení denní a večerní zákaznic a fantazijní líčení pro film, TV, uměleckou a reklamní fotografii, divadlo a modeling

(Obrázek 2- Kvalifikační úroveň odborné dovednosti, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>)

Odborné znalosti jsou teoretické znalosti a orientace v oboru, které jsou nezbytné pro výkon povolání. Dle NSP sem patří:

(Obrázek 3- Kvalifikační úroveň odborné znalosti, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>)

2 Uplatnění absolventa

„Absolventi se uplatní v povoláních kosmetička, pedikér a manikér v malých a středně velkých provozovnách, studiích a salonech. Absolventi mohou pokračovat ve studiu na vyšších odborných školách nebo vysokých školách, zejména ve zdravotnických oborech.“

(<https://infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/6941L01/Kosmeticke-sluzby>)

Hlavním cílem je, aby se absolventi kosmetického oboru uplatnili v něm, tudíž v oborech manikér/ka a pedikér/ka včetně nehtového designu, kosmetička nebo vizážistka. V těchto oborech se dá pracovat v malých, středních nebo velkých kosmetických salonech, wellness a spa zařízeních, hotelech, lázních a parfumeriích.

V případě, že by se absolvent chtěl po dokončení studia věnovat tetování, permanentnímu make-upu, piercingům nebo mikrojehlové mezoterapii (často používaný také název microneedeling) tak musí ještě absolvovat rekvalifikaci na Činnosti, při kterých dochází k porušování integrity lidské kůže. Tato rekvalifikace má jako vstupní požadavek ukončené kosmetické vzdělání (střední škola nebo rekvalifikační kurz) nebo zdravotnické vzdělání.

Absolventi pak mohou dále pokračovat ve studiu na vyšších odborných školách nebo vysokých školách, většinou pokud pokračují tak volí studium ve zdravotnických oborech (např. nutriční terapeut, všeobecná sestra, chemický laborant, masér, fyzioterapeut), protože se jedná o obory blízké, tzv. Health and beauty.

Po ukončení přípravy ve studijním oboru Kosmetické služby a po úspěšném vykonání maturitní zkoušky absolvent v oblasti výkonu profese je schopen:

- navrhnout a zajistit zařízení a vybavení provozovny v souladu s funkčními a estetickými požadavky, hygienickými zásadami a předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci
- připravit pracoviště, zvolit potřebné nástroje, přístroje, pomůcky a kosmetické přípravky vzhledem k volbě pracovních postupů
- určit aktuální stav pleti klienta, v souladu se stavem zvolit vhodný způsob ošetření, případně doporučit konzultaci s kožním lékařem
- připravit klienta pro kosmetické ošetření podle hygienických norem • volit pracovní postupy s ohledem na dodržování technologických postupů a ekonomickou náročnost (např. posouzení a ošetření jednotlivých typů pleti, péče o ruce, péče o nohy, poradenství v celkovém rozsahu poskytovaných služeb)
- přihlídnout k individuálním přáním a možnostem klienta
- ovládat přístrojovou techniku v souladu s poskytovanými službami
- zvyšovat svou odbornost a sledovat nejnovější trendy v oboru
- vést kartotéční záznamy
- samostatně organizovat svou práci
- profesionálně vystupovat a jednat s klienty, spolupracovníky a obchodními partnery
- vypracovat ceníky, kalkulovat ceny nabízených služeb a přípravků
- orientovat se v daňové evidenci a v daňové soustavě
- orientovat se na trhu práce
- znát své reálné odborné i osobnostní kvality, umět konstruktivně zvažovat své možnosti v oblasti profesní dráhy
- mít základní přehled o nabídce profesních a vzdělávacích možností a příležitostí v regionu, umět zjistit a posoudit alternativy svého pracovního uplatnění a jim odpovídající potřeby dalšího vzdělávání

- umět vhodným způsobem prezentovat výsledky své práce i své dispozice k dalšímu profesnímu i osobnostnímu rozvoji
  - mít reálnou představu o kvalitě své práce, pracovat přesně, svědomitě a pečlivě, dosahovat kvalitních výsledků a konstruktivně přistupovat ke kritice a k odstraňování případných nedostatků
  - uvažovat a jednat ekonomicky v osobním i pracovním životě a mít vytvořeny základní předpoklady pro rozvoj vlastních podnikatelských aktivit
  - dodržovat zásady a předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a hygieny práce
  - číst s porozuměním texty verbální, ikonické a čerpat z nich informace, uživatelsky používat elektronická média
  - vyjadřovat se v mateřském jazyce mluvenou i psanou formou
  - mít základní znalosti a dovednosti v oblasti právního vědomí
  - mít vědomosti a dovednosti z ekonomiky a podnikání potřebné pro orientaci na trhu práce a v pracovních vztazích
  - umět efektivně numericky počítat, odhadovat výsledek, rozumět kvantitativním a prostorovým vztahům
  - znát zásady udržitelného rozvoje a ochrany zdraví
  - orientovat se v potřebných informacích a pracovat s nimi uvážlivě
  - používat prostředky informační a komunikační technologie ke komunikaci, pro získávání a zpracování informací ve všech oblastech, zejména v pracovním a osobním životě
  - mít aktivní přístup k životu, včetně života občanského, a k řešení problémů
  - jednat a komunikovat slušně a odpovědně, vážit si vytvořených hodnot
  - respektovat lidská práva a vážit si lidského života
  - chránit životní prostředí v pracovním i osobním životě
  - jednat hospodárně v pracovním i osobním životě
  - pociťovat odpovědnost za své zdraví, usilovat o zdravý životní styl a zdokonalování své tělesné zdatnosti
- (ŠVP, SŠ Havířov, obor kosmetické služby)

Kritéria pro zaměstnání absolventa jsou:

- Zájem o práci, chuť pracovat,
- Píle, schopnost chtít pracovat,
- Chtít se dále vzdělávat,
- Požadované vzdělání a komunikativnost.

(Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Lanškroun, 2010, s. 182)

2.1 Míra nezaměstnanosti

V informacích o nezaměstnanosti vycházím z publikace, kterou každoročně vydává Národní pedagogický institut České republiky, která obsahuje informace o počtech absolventů středních a vyšších odborných škol, počtech nezaměstnaných absolventů a míře jejich nezaměstnanosti. V publikaci se vychází z údajů MPSV.

Poslední vydání obsahuje údaje o absolventech k 30. 4. 2022 a jde o absolventy z června a září 2021.

Nezaměstnanost absolventů se posuzuje na úrovni kategorií vzdělání i na úrovni skupin oborů v rámci jednotlivých kategorií. Dále obsahuje rozdělení podle krajské úrovně. (Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2022)

Míra nezaměstnanosti absolventů vyjadřuje v procentech poměr mezi tím, kolik absolventů v daném oboru vzdělání zůstane bez zaměstnání. Frekvence sbírání dat je 2x ročně a to v dubnu a září.

V tabulce se nacházejí údaje o nezaměstnanosti absolventů v oboru vzdělání kosmetické služby a pro srovnání jsou uvedeny i celkové hodnoty v dané kategorii vzdělání:

Kategorie vzdělání / Skupina oborů / Obor	duben 2021		
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti absolventů
Úplné střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem - LO	3710	282	7,6%
Osobní a provozní služby	450	69	15,3%
Kosmetické služby	248	46	18,5%

duben 2022		
Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti absolventů
4539	237	5,2%
652	53	8,1%
351	36	10,3%

(Tab. 2: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2022, Národní pedagogický institut České republiky)

Dle výsledků v tabulce můžeme zhodnotit, že míra nezaměstnanosti absolventů oboru kosmetické služby, je spíše spíš vyšší. Domnívám se, že problém tohoto oboru je v tom, že se špatně shání práce v kosmetických salonech na HPP a je nedostatečná příprava a chybějící počáteční kapitál pro práci na živnost.

2.2 Typy pracovních možností v kosmetických službách

Hledání práce v kosmetických oborech je poměrně specifické a domnívám se, že odlišné od jiných povolání, ať už v řemeslech nebo ve službách. Když si člověk otevře www.salony-krasy.cz/inzerce nebo jiný inzertní portál s nabídkami práce, tak na první pohled nabyde dojmu, že v tomto oboru je velké množství volných pracovních míst. Problém však nastává záhy, a to, když se dostane k podmínkám přijetí nebo typu pracovního poměru.

V dalších částech rozeberu jednotlivé typy pracovních poměrů, které se v kosmetických oborech vyskytují, jejich výhody a nevýhody.

2.2.1 Zaměstnání na HPP

Práce na hlavní pracovní poměr (HPP) je nejstabilnější forma pracovního poměru. Jedná se o práci na smlouvu uzavřenou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Uzavírá se na dobu určitou nebo neurčitou. Práce na dobu určitou může být maximálně na tři roky a smí se prodloužit pouze dvakrát.

Standardně má tři měsíční zkušební dobu.

Tato forma pracovního poměru má řadu benefitů pro zaměstnance- je chráněn zákony - nárok na dovolenou, přestávku při práci, je stanovena maximální doba práce včetně přesčasů, zaměstnanec má proplacenou dobu při pracovní neschopnosti, placenou dovolenou a má pevně smluvně upravené podmínky. Pracovní smlouva vždy obsahuje datum nástupu do práce, místo a druh vykonávané práce. Obvyklá výše úvazku je při HPP 40 hodin týdně.

Další velká výhoda pro zaměstnance je, že se o nic dalšího nemusí starat a zaměstnavatel za něj platí povinné odvody a má na starosti komunikaci s úřady.

V kosmetických oborech se s HPP potkáme v hotelech, lázních, prodejnách s kosmetikou nebo parfumeriích a velkých luxusních salonech krásy.

V klasických salonech to není obvyklý způsob zaměstnávání, protože náklady na zaměstnání člověka na HPP jsou v české republice poměrně vysoké (mzda, daň z příjmu, sociální a zdravotní pojištění), což, když přičteme k provozním nákladům za salon, bohužel nevyhází tak, aby se to provozovatelům salonů vyplatilo. Na vině je i poměrně nízká cena kosmetické péče.

Nevýhoda zaměstnání na HPP je, že zaměstnanci v kosmetických oborech mají nízké platové ohodnocení, což je většinou časem donutí přemýšlet o práci na živnost.

HPP v kosmetických oborech většinou vyhledávají čerství absolventi a ženy po mateřských dovolených.

(<https://www.podnikatel.cz/clanky/prace-na-hpp-nebo-brigada-smlouva-nebo-dohoda-mate-v-pojmech-jasno/>)

Dle NSP se platové podmínky pohybují takto:

Hrubé měsíční mzdy v roce 2020 celkem

Kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech (CZ-ISCO 5142)

Střední hodnota mzdy v podnikatelské sféře byla **19 552 Kč** a obvykle se pohybovala v rozmezí od **14 600 Kč** do **33 891 Kč**

Mzdová sféra zahrnuje oblasti soukromého sektoru, kde je zaměstnancům vyplácena mzda.

Střední hodnota platů ve státní nebo veřejné organizaci byla **28 155 Kč** a obvykle se pohybovala v rozmezí od **23 327 Kč** do **37 202 Kč**

Platová sféra zahrnuje oblasti, kde zaměstnancům náleží plat jako odměna za práci. Zaměstnavatelem jsou zákonem určené instituce - stát, obec, kraj, státní fond, příspěvková organizace nebo školská právnická osoba.

Kosmetici a maskéři (CZ-ISCO 51421)

Střední hodnota platů ve státní nebo veřejné organizaci byla **27 894 Kč** a obvykle se pohybovala v rozmezí od **23 845 Kč** do **32 771 Kč**

Platová sféra zahrnuje oblasti, kde zaměstnancům náleží plat jako odměna za práci. Zaměstnavatelem jsou zákonem určené instituce - stát, obec, kraj, státní fond, příspěvková organizace nebo školská právnická osoba.

Obrázek 4- Hrubé mzdy v roce 2020, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

Střední hodnota mzdy je v kosmetických oborech nízká. Je to ovlivněno tím, že lidé pracující v tomto oboru, ať už u soukromníka nebo na sebe jako OSVČ, často optimalizují svůj daňový základ. Dále se v této sféře často kombinují různé typy úvazků. Ve státní sféře se platové podmínky řídí platovými tabulkami.

V uvedené tabulce je celorepublikový průměr, který se však podle krajů liší. Nejvyšší platy budou ve velkých městech, naopak nejnižší budou v oblastech s vysokou nezaměstnaností.

2.2.2 Zaměstnání na dohodu- DPP/DPČ

Zaměstnání na dohodu o provedení práce nebo dohodu o provedení činnosti je označení pro krátkodobou práci na pracovní smlouvu (brigádu), obvykle na dobu určitou.

DPP často využívají studenti nebo lidé, kteří chtějí brigádu jako vedlejší pracovní činnost k jiné práci, rodičovské dovolené, důchodu apod.

Její limit je, že se u jednoho zaměstnavatele smí pracovat maximálně 300 hodin za rok. Při nepřekročení částky 10 000 Kč/měsíc se neplatí odvody sociálního a zdravotního pojištění. Částka maximálního výdělku nebo maximální hodinové sazby není stanovena, pouze při překročení té měsíční částky je nutné odvést povinné odvody za zaměstnance stejně jako u HPP.

DPČ je velmi podobný systém zaměstnávání, pouze u něj není limit maximálně 300 hodin ročně, a proto se více hodí pro zkrácené úvazky. Limity však také má a to maximálně 20 hodin týdně (tzv. půl úvazek). Odvody i daně z příjmu se platí.

Oproti HPP je i rozdíl v ukončení dohod, protože smlouvu můžete vypovědět kdykoliv, písemně a bez udání důvodu.

[\(https://www.podnikatel.cz/clanky/prace-na-hpp-nebo-brigada-smlouva-nebo-dohoda-mate-v-pojmech-jasno/\)](https://www.podnikatel.cz/clanky/prace-na-hpp-nebo-brigada-smlouva-nebo-dohoda-mate-v-pojmech-jasno/)

2.2.3 Práce na živnost

V salonech je nejčastější tzv. práce na IČ. Nejběžnější je pronájem, kdy provozovatel salonu kosmetičce pronajme buďto místnost nebo konkrétní pracovní místo ve zkolaudované provozovně. Míra vybavenosti záleží vždy dle individuální domluvy, stejně tak výše nájmu. Podmínky se také liší podle salonních pravidel - někteří provozovatelé jen pronajmou místo a dále s pracovníkem nemají žádnou vazbu, v jiných salonech mají třeba společnou recepci, webové stránky, pevnou linku na objednání do salonu nebo společný systém na online objednání.

Výhodou je velká svoboda pracovníka, kdy nemá nadřazeného ani pevnou pracovní dobu, ceny si nastaví sám a může je dle potřeby upravovat.

Nevýhodou je, že si musí sám sehnat klientelu, což je většinou největší problém, musí komunikovat s úřady, mít vlastní provozní řád.

Další možnost práce na IČ je pronájem samostatných prostor, případně si prostor zařídit v jakýchkoliv jiných vhodných zkolaudovaných nebytových prostorech nebo oddělené části domu. To je vhodná varianta, když člověk nechce pracovat v kolektivu a chce být úplně samostatný a mít klasickou živnost.

Poslední možnost práce na živnost je tzv. práce na procenta z tržby nebo za hodinovou sazbu. Oboje je však na hranici Švarcsystému, který je v České republice nelegální a rozeberu ho dále - záleží na smlouvě a podmínkách, které jsou mezi provozovatelem a živnostníkem uzavřeny.

2.2.3.1 Švarcsystém

Švarcsystém je nelegální způsob, jak přes spolupráci se živnostníkem zakrýt pracovně-právní vztah. Pojmenovaný je po Miroslavu Švarcovi, který s tímto modelem „nezaměstnávání“ přišel v devadesátých letech minulého století.

Podstatou Švarcsystému je, že místo toho, aby zaměstnavatel dal zaměstnanci klasickou zaměstnaneckou smlouvu, tak ho přijme na základě toho, že si „zaměstnanec“ zařídí živnost a pracuje výhradně pro něj.

Rozdíl mezi spoluprací na živnost a švarcsystémem je v tom, jestli živnostník pracuje pro více subjektů, případně fakturuje napřímo klientům, nebo jestli pracuje pouze pro jednoho zaměstnavatele (nebo firmu) a současně si pracovně nejsou rovni, ale je tam nadřazenost a podřízenost.

(zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce)

Zaměstnavatelé toto volí kvůli nižším nákladům, protože za takového člověka neodvádí odvody a daně, a také nemusí plnit právní podmínky jako u zaměstnance (dovolené nebo neschopenky, výpovědní doba apod.).

Švarcsystém je nelegální, protože při něm dochází ke krácení daní a povinných odvodů státu - zaměstnavatel neodvádí sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance a živnostník platí nižší daně, než by platil jako zaměstnanec.

Kontroly provádí oblastní inspektorát práce.

<https://www.mpsv.cz/svarcsystem>

2.3 Volba povolání s ohledem na pracovní uplatnění

Ačkoliv v tomto oboru je široké uplatnění, prací na HPP není tolik a většinou není dobře placená, což by si měli zájemci o studium a jejich rodiče rozmyslet dopředu. Je proto důležité vybrat si již při škole zaměření v kosmetickém oboru nejen podle zájmů žáka, ale i podle jeho možností a dovedností. Tím předejde zklamání po absolvování školy, když začne hledat práci. Kvalitní uplatnění absolventa na trhu práce je výsledkem procesu vzdělávání každého jedince.

Žák by si měl uvědomovat, jaké uplatnění bude mít v oboru kosmetické služby a zda má šanci být úspěšný na trhu práce. Je velmi důležité mít reálnou představu o svém budoucím povolání a o tom, jakým směrem se již při studiu více zaobírat.

„Výchova k volbě povolání musí být součástí vzdělávání, které zahrnuje přípravu na svět práce, postupnou profesní orientaci a pomoc při volbě profesionální dráhy.

Rozšiřuje obecně pracovní kompetence a před-profesní dovednosti, seznamuje s trhem práce, povinnostmi a právy pracujících, vztahy na pracovišti mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, poskytuje pohled do charakteristických rysů a typů zaměstnání, seznamuje se socioekonomickým statusem profesí.“

(Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 278)

Začít pracovat hned po střední škole na sebe jakožto OSVČ má nevýhodu ve velké administrativní zátěži a nutnosti dostatečného kapitálu do začátku podnikání, bez jistoty úspěchu ve velmi konkurenčním prostředí. Přibližně polovina nově zahájených živností v kosmetických oborech končí do roka od zahájení, což si myslím, že je alarmující parametr, který člověk musí brát v potaz. Salonů je aktuálně všude hodně, až si dovoluji tvrdit, že trh je přesycen, a to přes situaci, která nastala po covidové pandemii a stále trvá, kvůli aktuální ekonomické krizi.

2.4 Nabídka práce

„Práce je cílevědomá činnost člověka vytvářející užité hodnoty k uspokojování vlastních potřeb pracujícího, případně potřeb jemu blízkých lidí.“

Matoušek (2003)

Absolventi střední školy jsou čerstvě po absolvování rizikovou skupinou s ohledem na jejich možnosti uplatnění. Pro zaměstnavatele mohou být neatraktivní pro absenci praxe v provozu nebo pro nedostatečné znalosti a dovednosti, z důvodu zastaralé výuky na školách.

Kosmetické obory jsou rychle se měnící obor a školy na něj nedokážou adekvátně včas reagovat. Učitelky odborného výcviku často již neprovozují vlastní praxi, a pokud nemají aktivní zájem o obor, tak jim mohou unikat novinky v oboru. Učebnice pro kosmetické služby jsou z větší části psané v devadesátých letech minulého století a dodnes se bez větší aktualizace pouze dotiskují. Toto může snížit možnosti uplatnění absolventa hned po škole a je pak nucen si dodělávat další doplňkové kurzy na služby, o které je aktuálně salónech zájem. Typický příklad jsou nyní třeba brow bary- na praxích ve škole se žáci učí vytrhat obočí pinzetou a natřít barvou.

V salonech však nyní je žádaná architektura obočí, laminace obočí, úprava samostržným voskem nebo nití, barvení henou včetně podbarvení na kůži.

Proto je důležitá spolupráce středních odborných škol s externími kosmetickými salony a kosmetickými firmami.

Zaměstnání mohou absolventi střední školy hledat na internetových stránkách určených pro kosmetičky (www.salony-krasy.cz), na inzercích práce (www.jobs.cz, www.pracezaroheem.cz, www.volnamista.cz, www.prace.cz), dále v profesních časopisech, v inzerci v novinách nebo pro mladé lidi příjemnější prostředí sociálních sítí (LinkedIn, Instagram nebo Facebookové skupiny, třeba Práce ve službách). Dále přes doporučení nebo reference - ať už přes známé, školu nebo třeba salony, kde plnili odbornou praxi. Pokud má absolvent představu o tom, v jakém salonu by rád pracoval, je dobré i zkusit přímé oslovení.

Další možností je úřad práce, který může pomoci s hledáním práce, případně se přes něj dá zařídit další doplňkové vzdělání pomocí doškolovacích kurzů, pro zvýšení kvalifikace. Často mají také projekty pro zařazení absolventů do pracovního procesu.

Pokud absolvent chce začít podnikat úplně na sebe tak vhodné nebytové prostory se dají najít i na realitních inzertních portálech typu www.sreality.cz .

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Empirické šetření

3.1 Charakteristika výzkumného šetření

V praktické části jsem se zaměřila na zjištění uplatnitelnosti absolventů oboru kosmetické služby na trhu práce. Zvolila jsem kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření u absolventů středních škol v oboru kosmetické služby. Pro tento typ výzkumu jsem se rozhodla z toho důvodu, že díky většímu množství respondentů budu mít lepší představu o možnostech uplatnění absolventů do praxe a jejich pohled na to, co by ve vzdělání nebo poté v profesi rádi změnili, nebo naopak s čím jsou spokojeni.

Dotazník jsem vytvořila na internetové platformě pro tvorbu dotazníků www.surveymonkey.com. Volila jsem formu internetového dotazníku, protože pro mě byl efektivní s ohledem na sbírání a vyhodnocení dat. Otázky jsem v něm použila otevřené i uzavřené. První čtyři otázky byly povinné, další již ne, a proto i přes jejich nevyplnění byla možnost dotazník odeslat. I přesto ale všichni respondenti zodpověděli všechny mé otázky.

Dotazník mi zodpovědělo 50 osob. Respondenty jsem získala rozesláním dotazníku mezi mé bývalé spolužačky a ve skupině na Facebooku Kosmetičky, manikérky a pedikérky, která je zaměřená na diskuzi a nabídky práce pro kosmetické služby.

V dotazníku jsem nepoužila na začátku otázky na pohlaví a věk respondentů, protože se v tomto výzkumu nejednalo o informace, které by pro výzkum byly relevantní. Důležitější, než věk respondentů, pro mě bylo, jak dlouho jsou od absolvování studia na střední škole, obor kosmetické služby. Taktéž jsem se nedotazovala na lokalitu výkonu práce, protože kdybych rozdělila svůj výzkum podle krajů, tak bych musela mít zvláště velký vzorek respondentů, abych dosáhla generalizovatelných výsledků šetření.

Cílovou skupinou mého dotazníku byly kosmetičky, které jsou absolventky střední školy, obor kosmetické služby. Do šetření jsem nechtěla zahrnovat kosmetičky s rekvalifikací, protože se dá očekávat, že rekvalifikaci si dělaly již jako dospělé osoby s jasnou představou o následném uplatnění, v čemž se liší od absolventů střední školy, které si tento obor vybraly při nástupu na střední školu v 15-16 letech.

Pro zjištění funkčnosti dotazníku jsem měla před výzkumem pre-test, který jsem rozeslala deseti lidem, jehož výsledky nejsou zahrnuty ve výsledcích šetření.

3.2 Výzkumné cíle

„Hlavním cílem výzkumu je získat údaje, které vysvětlují určitý výsek reality, tedy vytvořit teorii o určitém jevu. Teorie jsou základními cílovými komponenty vědy.“

Gavora (2000)

Hlavním cílem mého šetření bylo zjistit možnosti uplatnění kosmetiček po absolvování střední školy, obor kosmetické služby.

Dále zjistit jaké možnosti praxí a brigád měli respondenti již při studiu, kvalitu, spokojenost a pracovní formy uplatnění na trhu práce ze subjektivního pohledu respondentek. Dalšími otázkami jsem zjišťovala motivaci k výběru oboru a následně k jeho provozování.

Pro získání odpovědí na výhody a nevýhody jimi zvoleného pracovního úvazku jsem zvolila nepovinnou otevřenou otázku, aby se mohli respondenti vyjádřit. Na zjištění well-beingu kosmetiček jsem zaměřila poslední dvě otázky, které jsem koncipovala taktéž jako otevřené.

3.3 Stanovení předpokladů

Předpoklad č. 1: Předpokládám, že největší vliv na výběr oboru studia mělo doporučení učitele a výběr oboru od rodičů.

Předpoklad č. 2: Předpokládám, že všichni studenti měli při škole praxi ve školním i externím salonu.

Předpoklad č. 3: Předpokládám, že většina respondentů pracuje v kosmetickém salonu.

Předpoklad č. 4: Předpokládám, že většina respondentů pracuje jako OSVČ na živnost.

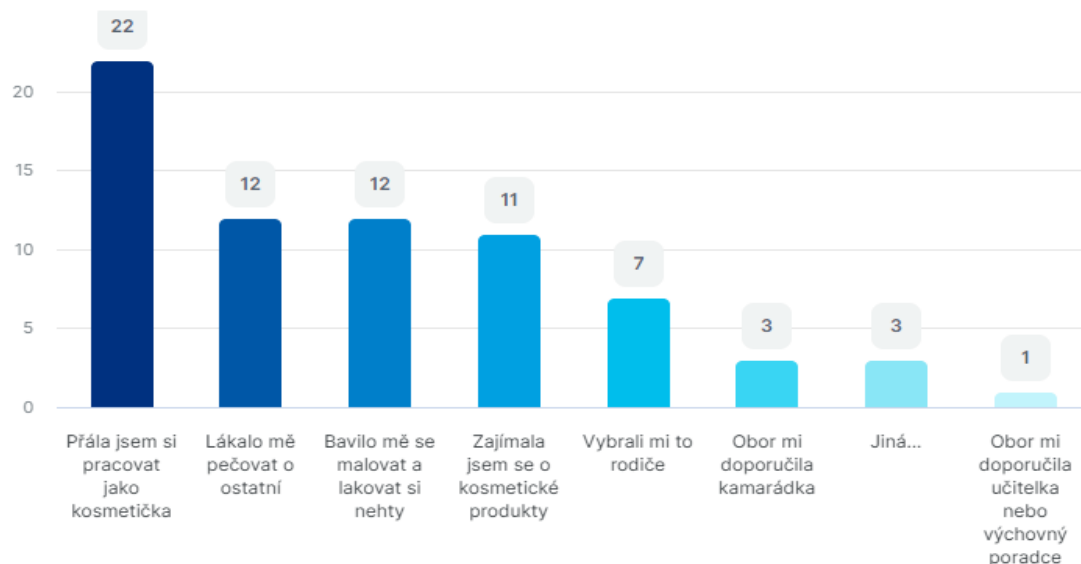
3.4 Výsledky šetření a jejich interpretace

Otázka č. 1: Střední školu obor kosmetické služby jste dokončil/a v jakém roce?

Díky rozeslání dotazníků mezi mé spolužačky bylo nejvíce respondentů maturitní ročník 2016 (9), dále ročníky 2021 (4), 2019 (5), 2018 (3), 2017 (3), 2016 (3), 2015 (4), 2014 (4), 2012 (2), 2011 (2), 2008 (2), 2006 (3), 2001 (4), 1998 (1), 1993 (1).

Tato otázka pro mě byla důležitá pro orientaci v tom, jak dlouhou dobu od absolvování studia moji respondenti mají.

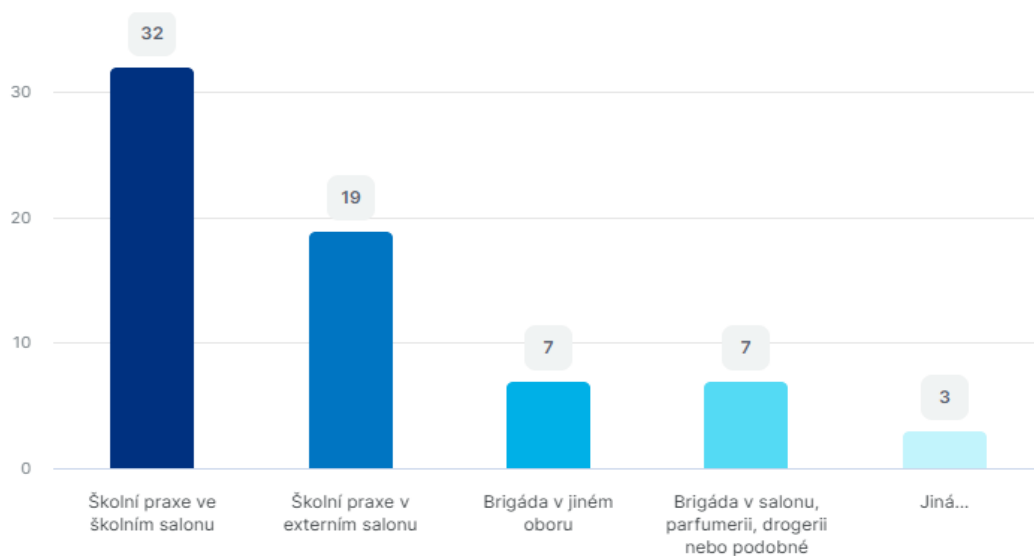
Otázka č. 2: Jaká byla vaše motivace vybrat si vzdělávací obor kosmetické služby?

(Graf 1- otázka č. 2, dotazník)

Nejvíce respondentů, 44%, odpovědělo, že jejich hlavní motivací ke studiu bylo, že chtěli pracovat jako kosmetička. Dále 24% lákalo pečovat o ostatní lidi. Stejně množství odpovědělo, že je bavila kosmetická sebepéče - lakovat si nehty, líčit se. Dalších 22% mělo aktivní zájem o kosmetické produkty. Pouhým 14% obor vzdělání vybrali rodiče. Doporučení od kamarádky dostaly 6% respondentů. Odpověď jiné zvolilo taktéž 6% respondentů a pouze 2% z dotázaných osob obor doporučila učitelka nebo výchovný poradce.

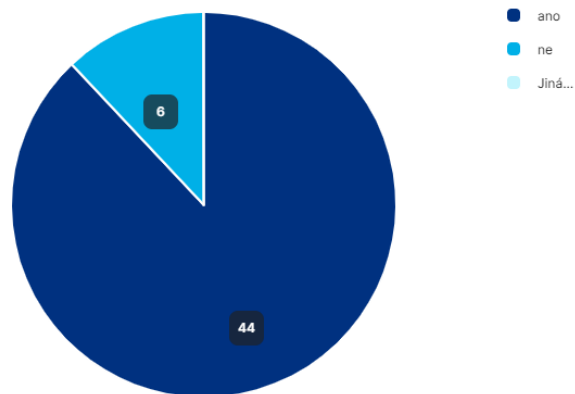
Otázka č. 3: Měla jste při škole praxi pouze ve školním salonu nebo i jinde?

(Graf 2- otázka č. 3, dotazník)

Praxi pouze ve školním salonu mělo nejvíce respondentů, konkrétně 64%. Další často volenou pracovní zkušeností byly školní praxe v externím salonu, ty mělo 38% osob. Stejně zastoupené 14% jsou brigády v salonu s brigádami v jiném oboru. Nějaký jiný, alternativní způsob získání pracovní zkušenosti mělo 6% respondentů.

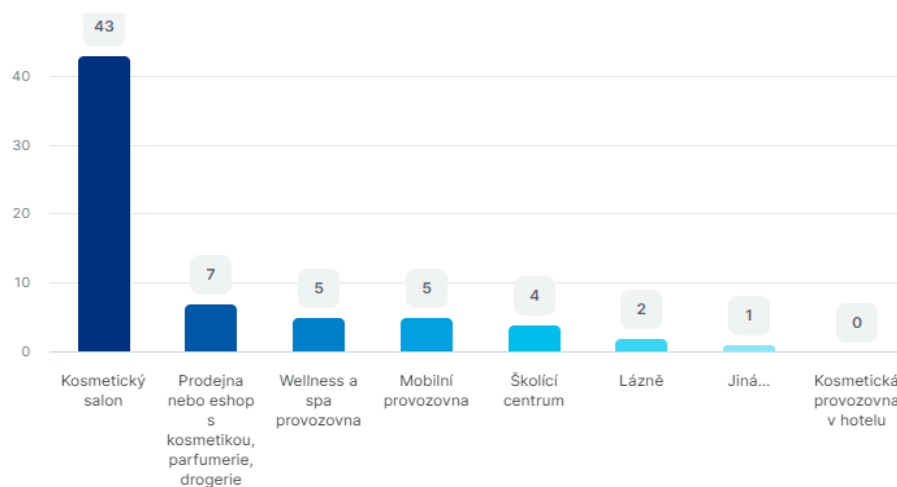
Otázka č. 4: Pracujete nebo pracoval/a jste v beauty oboru?

(Graf 3- otázka č. 4, dotazník)

Na tento dotaz mi většina, 88% respondentů, odpověděli, že pracují nebo pracovali v beauty oboru. Pouze 12% odpovědělo, že zkušenosti v oboru, po vystudování, nemají.

Otázka č. 5: V jakém typu beauty provozu pracujete nebo jste pracoval/a?

(Graf 4- otázka č. 5, dotazník)

Většina mých respondentů pracuje v samostatném kosmetickém salonu. V prodejně nebo internetové prodejně s kosmetikou jich pracuje 7. Dále 5 osob uvedlo, že pracuje ve wellness nebo spa provozu. Stejný počet respondentů uvedlo, že provozují služby mobilní provozovny. Ve školícím centru pracují 4 z mých respondentek. V lázeňském provozu dvě z nich a jedna uvedla možnost jiné, bez bližšího upřesnění. Žádná z mých respondentek nepracuje v hotelovém salonu.

V této otázce bylo možné vybrat více odpovědí, protože v kosmetických oborech není neobvyklé, že kosmetičky pracují na více místech na různé typy a formy úvazků.

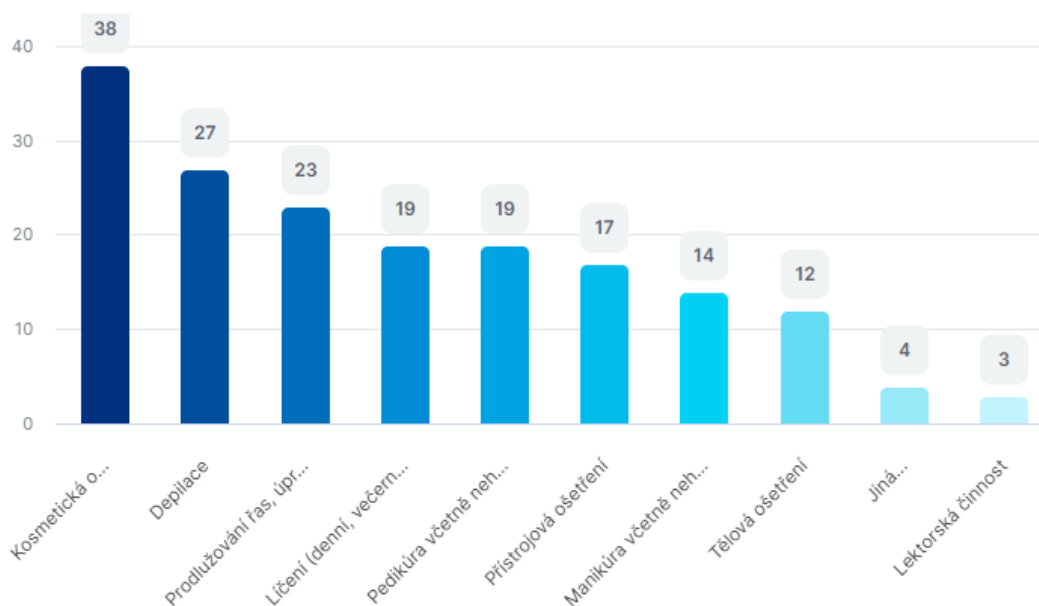
Otázka č. 6: Co pro vás je motivací pro práci v beauty oboru?

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Možnost práce na sebe	27	55.1%
Stále se rozvíjející obor	24	49%
Zájem o kosmetické produkty a péči	23	46.9%
Možnost vlastní organizace času	22	44.9%
Kreativní práce	18	36.7%
Dobře placená práce	9	18.4%
Jiná...	4	8.2%
Práce v převážně ženském kolektivu	3	6.1%
Pokračování v rodinném řemeslu	1	2%

(Tab. 3: Otázka č. 6, dotazník)

V této otázce je vidět široká škála různých motivací pro práci v kosmetických službách. Nejčastější odpovědí byla možnost „být svým šéfem“ a moci pracovat na sebe. Okolo poloviny respondentů se shodlo na možnostech zájmu o kosmetické produkty a péči, dynamice a rozvíjení oboru a možnosti vlastní organizace času stráveném v práci. Kreativní práce byla motivací pro téměř 37% respondentů. Méně než 1/5 je motivována dobrým platovým ohodnocením. Ostatní výsledky byly zanedbatelné. Tato otázka měla možnost volby více odpovědí.

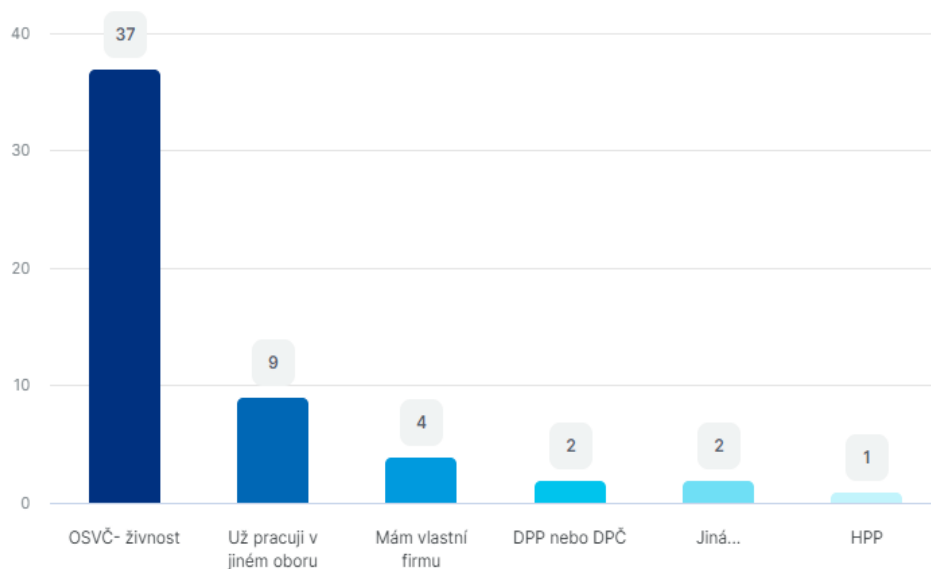
Otázka č. 7: Jakým činnostem se věnujete?

(Graf 5- otázka č. 7, dotazník)

Nejvíce odpovědí, 77,6%, získaly kosmetická ošetření. Přibližně polovina respondentů se věnuje depilacím a úpravám řas a obočí. Líčení se věnuje 38% respondentů a stejně zastoupené byly pedikúry. Přístrojová ošetření nabízí 35% respondentů. Pouze 29% dělá manikúrní ošetření. Tělové péči se věnuje přibližně čtvrtina dotázaných. Další jiné služby nabízí 8% respondentů a 6% se věnuje lektorské činnosti. V této otázce bylo možné více odpovědí, protože je obvyklé, že kosmetičky se věnují více činnostem.

Otázka č. 8: Na jaký typ úvazku pracujete?

(Graf 6- otázka č. 8, dotazník)

Dle odpovědí respondentů nejvíce z nich pracuje na živnost jako OSVČ, a to 76%. Téměř pětina respondentů už pracuje v jiném než kosmetickém oboru. Vlastní firmu má 8% dotázaných. Stejně množství odpovědí má po 4% práce na dohody a možnost jiné. Pouze jedna respondentka odpověděla, že pracuje na HPP.

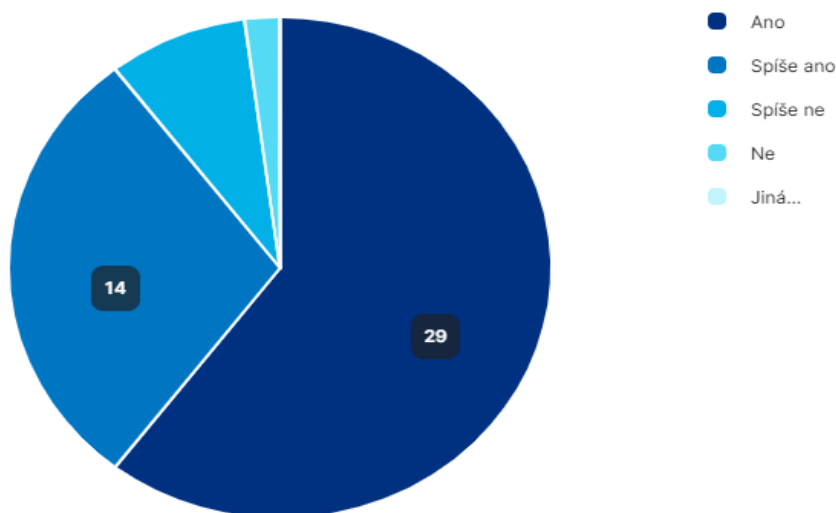
Otázka č. 9: Co vám na vašem typu pracovního úvazku vyhovuje?

Tato otázka byla otevřená. Nejčastější odpověď byla volnost/svoboda a to u 55% odpovědí. Hned poté byla častá odpověď časová flexibilita - 40%. Odpověď Všechno volilo 5%.

Otázka č. 10: Co vám na vašem typu pracovního úvazku NEvyhovuje?

Polovina respondentů je s oborem spokojená. Ve druhé polovině se odpovědi rovnoměrně rozložily na nevýhodu administrativní zátěže, výpadek příjmu při nemoci, dlouhodobý stereotyp, nespolehlivé zákaznice, objednávky po telefonu i během volna o víkendu, zvyšující se odvody, nedostatek peněz a nekolegiální prostředí v oboru.

Otázka č. 11: Jste spokojený/á s pracovním uplatněním v oboru kosmetické služby?

(Graf 7- otázka č. 11, dotazník)

V tomto grafu je vidět vysoká spokojenost s prací v kosmetických oborech. Spokojených je 29 respondentů z celkových 48 respondent, kteří odpověděli na tuto otázku; spíše spokojených 14, spíše nespokojených pouze 4 a možnost nespokojený vybral pouze 1 respondent.

Otázka č. 12: Doporučil/a byste dalším lidem studium oboru kosmetické služby a proč?

Přibližně 1/3 respondentů by obor doporučila, protože se jedná o krásnou čistou profesi, vhodnou pro ženy, ve které se dá pracovat na sebe a upravit si čas v práci tak, aby se dal skloubit s rodinou. Avšak 2/3 respondentek by studium nedoporučilo, protože práce se jim sice líbí, ale je těžké se uplatnit tak, aby člověk pracoval na sebe jako OSVČ a měl dobrý příjem a dostatek klientek. Často se tam opakoval argument, že by proto doporučili jinou střední školu a k ní pouze rekvalifikaci, aby jednotlivec měl více možností, kdyby se v kosmetických oborech neuplatnil.

„Před 31 lety to bylo jednoduché začít, ve městě byly 3 salony, dnes jich je přes 100, .. dnes bych nezačínala“

„Přemýšlela jsem nad tím. Na jednu stranu si říkám, že naše povolání se strašně shazuje kurzy. Proč v dnešní době dělat školu, když mu stačí kurz. Ale je to hezký studijní obor, pokud má člověk o tuto práci zájem.“

„Spíše ne, bohužel platové ohodnocení není takové, jak by člověk chtěl, tedy v určitých krajích. Pokud by se člověk uplatnil a byl opravdu finančně nezávislý pak ano.“

Otázka č. 13: Kdybyste se mohl/a vrátit v čase, vybral/a byste si tento obor znovu nebo byste se rozhodl/a jinak?

Z padesáti respondentů by si tento obor studia na střední škole znovu zvolilo 47, pouze 3 by si vybrali jiný obor.

3.5 Ověření předpokladů

Předpoklad č. 1: Předpokládám, že největší vliv na výběr oboru studia mělo doporučení učitele a výběr oboru od rodičů.

Tento předpoklad se vyvrátil otázkou číslo 2. Naopak doporučení od učitele mělo nejmenší vliv na výběr oboru studia. Uvedený výsledek je smutnou výpovědí o eintenzitě kariérového poradenství v základních školách.

Předpoklad č. 2: Předpokládám, že všichni studenti měli při škole praxi ve školním i externím salonu.

Předpoklad se potvrdil částečně, pouze v tom smyslu, že všichni respondenti měli v průběhu vzdělávání praxi. Nepotvrdil se však předpoklad, že jejich praxe byla realizována jak ve školním salonu, tak v externím salonu. i oba typy praxí. To je rozhodně chyba, protože žáci neměli možnost poznat reálné pracovní prostředí.

Předpoklad č. 3: Předpokládám, že většina respondentů pracuje v kosmetickém salonu.

Předpoklad se potvrdil.

Předpoklad č. 4: Předpokládám, že většina respondentů pracuje jako OSVČ na živnost.

Předpoklad se potvrdil.

4. Doplnkový výzkum na středních školách

Pro získání dalších informací o absolventkách oboru kosmetické služby a jejich možnostech uplatnění jsem oslovila střední odborné školy, kde se obor kosmetické služby vyučuje. Dotazník jsem poslala do 22 škol, nazpět se mi vrátilo 10 dotazníků, což je pro dotazníkové šetření celkem vysoká návratnost. Získané výsledky mi pomohly získat lepší orientaci v problematice vzdělávání kosmetiček; některé z odpovědí respondentů mě skutečně překvapily. Dotazník obsahoval 8 otázek, z toho 6 otevřených a dvě škály hodnocení.

1. Absolventi skupiny oborů 69 Osobní a provozní služby patří mezi skupiny s vyšší nezaměstnaností. Jaké jsou podle Vašeho názoru důvody, které k nezaměstnanosti absolventů této skupiny oborů vedou?

Nejčastější odpovědí bylo konstatování, že mezi výrazné faktory ovlivňující nezaměstnanost absolventek jsou obavy z podnikání; skutečnost, že v tomto oboru je minimální možnost zaměstnat se na HPP; vysoké vstupní náklady potřebné pro vybavení kosmetičky; celková složitá ekonomická situace; velká konkurence v oboru; složité shánění klientely.

V odpovědích také respondentky připustily, že problémem jsou nedostatečné znalosti absolventek a jejich malá praxe.

2. Můžete prosím uvést, kolik vašich absolventek uvedeného oboru (69-41-L/01 Kosmetické služby) v posledním roce skutečně nastoupilo do praxe?

Zde byly odpovědi poměrně nízké. Dvě odpovědi uvedly pouze 1 studentku, tři uvedly 2 studentky, jedna uvedla 3, dvě uvedly 4, jedna uvedla 10 a poslední odpověď byla, že neví, protože s nimi není dále v žádném kontaktu.

3. Uveďte prosím důvody, proč vaše absolventky podle Vašeho názoru do praxe nenastoupily.

Odpovědi byly v souladu s první otázkou – obavy podnikání, finanční náročnost začátku podnikání a jeho rizikovost, nechtěly pracovat v oboru, nelíbily se jim pracovní nabídky- nízký plat. U dvou odpovědí mimo jiné zmínily další studium.

4. Odpovídá příprava vašich absolventek požadavkům současné praxe oboru? Využijte škálu, ve které 1 znamená zcela připraveny; 5 znamená nedostatečně připravený

1	2	3	4	5
2x	2x	4x	1x	1x

(Tab. 4: připravenost studentek, dotazník 2)

Zde mě překvapilo poměrně vysoké číslo uprostřed škály - očekávala jsem, že vyučující budou více přesvědčeny o připravenosti jejich absolventek do oboru. Kdybych využila čtyřstupňové škály, musely by se respondentky rozhodnou, tak fakticky zvolily neutrální odpověď. Celkově však vyučující o kvalitě přípravy, kterou žákyním poskytují, přesvědčeny nejsou.

5. Uveďte, které učivo by bylo vhodné doplnit či změnit v odborné složce stávajícího RVP oboru 69-41-L/01 Kosmetické služby.

Tento dotaz přímo navazuje na tabulku v předchozí odpovědi. Vzhledem k tomu, že z ní vycházelo, že o připravenosti absolventek nejsou moc přesvědčené, tak považuji výsledky za důležité.

Nejčastěji se objevoval názor, že RVP je potřeba modernizovat a vyřadit zastaralé úkony - chybí prodlužování řas, moderní práce s nehtovými materiály, přístrojová hluboká manikúra, mezoterapie - jehlová i přístrojová, maderoterapie, přístrojová ošetření, zcela chybí permanentní make-up (ten lze aktuálně dělat pouze po dodatečné rekvalifikaci pro kosmetičky nebo zdravotníky).

Druhý nejčastější názor bylo, že je potřeba rozšířit výuku psychologie a komunikace se zákazníkem.

Dále bylo zmíněno, že by byla potřeba vyučovat více o podnikání a finanční gramotnosti.

Dvě odpovědi byly, že studium u nich obsahuje vše.

6. Uveďte, které znalosti a dovednosti podle Vašeho názoru absolventky oboru 69-41-L/01 Kosmetické služby postrádají.

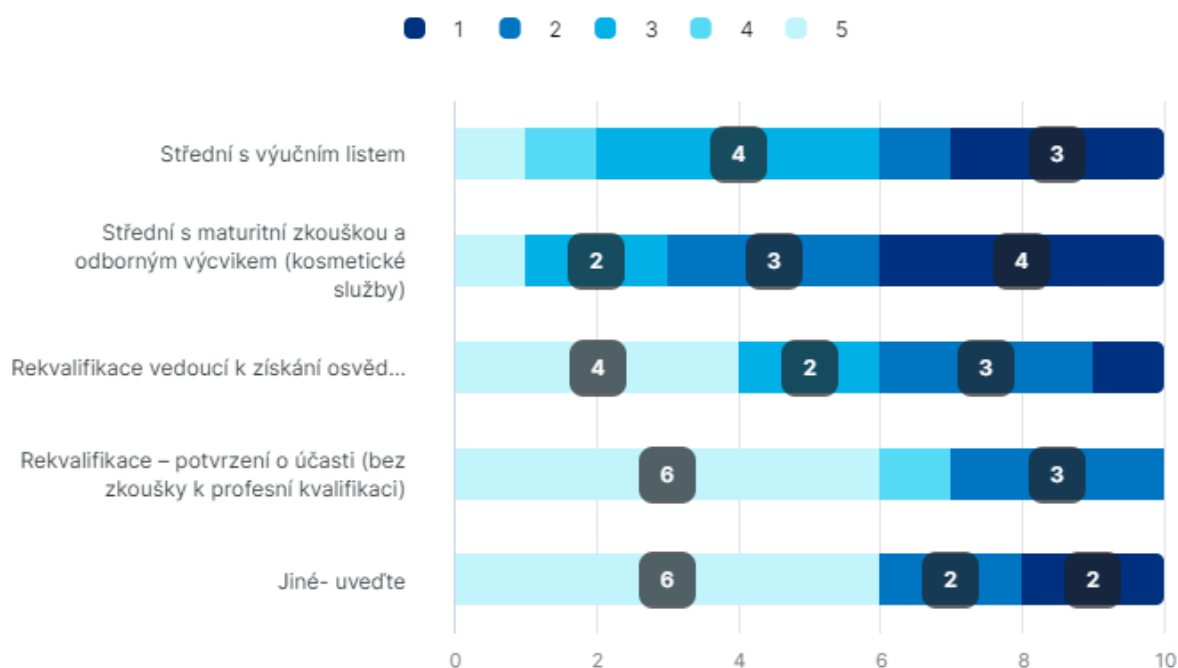
Tato otázka je přímo v souladu s předchozí. Liší se v tom, že zatímco předtím uváděli, co jim chybí v RVP, tak tato se konkrétně doptává na znalosti a dovednosti u studentek. Sledovala jsem pomocí této otázky, zdali se domnívají, že změna RVP by vedla ke zvýšení kvality znalostí a dovedností u absolventek oboru.

Díky tomu byly odpovědi ve většině identické s odpověďmi na předešlou otázku. Navíc jsem se dozvěděla, že by bylo potřeba více propojit teorii s praxí, chybí jim informace, na které firmy a instituce se po ukončení vzdělávání obrátit, a tápou v orientaci mezi značkami produktů a doplňkovými kurzy. Zaujal mě názor, který sem pro přesnost vložím:

„Často postrádají pevnou vůli při učení a získávání dovedností, opírají se o videa na sociálních sítích, kterými se nechají ovlivnit až příliš, chybí pak ochota získávat základy odborné práce, které potřebuje každý začátečník. Dále nemají často reálné představy o svojí profesní dráze, která by přinášela zisk tak, aby se samy uživily.“

7. Která úroveň vzdělání je podle vás vhodná pro výkon práce kosmetičky – využijte škálu, kde 1 znamená nejvíce vhodná, 5 nevhodná

V této otázce se odpovědi hodně rozcházejí. Pro názornost vloží graf, textové vysvětlení je pod příští otázkou.

(Graf 8 – výběr vhodnosti úrovně vzdělávání, dotazník 2)

8. Zdůvodněte prosím, proč je nejvhodnější právě ta úroveň vzdělání, kterou jste zvolila.

Odpovědi byly pro mě velice zajímavé a úplně jiné, než jsem čekala. Já osobně jsem velice ráda, že se jedná o studium zakončené maturitou, díky tomu se na náš obor alespoň trochu lépe pohlíží. Často jsem se setkala se skutečností, kdy se žákyně oboru kosmetička ve skutečnosti chtěla stát kadeřnicí, ale rodiče nesouhlasili s vyučením, chtěli, aby dcera měla maturitu; hledali proto obor, který byl pro dcera alespoň akceptovatelný. Proto se domnívám, že zamýšlené snížení oboru na výuční by způsobilo snížení zájmu o studium oboru. Dokonce si troufám tvrdit, že by bylo skvělé, kdybychom měli možnost dalšího vzdělání, např. na vyšších odborných školách, jako tomu je v sousedním Německu. Tam mají rozdělené „pravomoce“ pro kosmetičky se střední, které se věnují pedikúře, manikúře nebo kosmetickým ošetřením. Kosmetičky, nebo spíše kosmetoložky, které tam mají vyšší vzdělání mohou dělat činnosti, při kterých dochází k porušování integrity lidské kůže (permanentní make-upy, tetováže, piercingy, jehlové mezoterapie do větší hloubky než 0,2mm atd.- což u nás je podmíněno dodatkovým rekvalifikačním kurzem pro kosmetičky a zdravotníky), dále se věnovat podologii (ošetření zarostlých nehtů, ošetřování diabetických nohou a další odborné činnosti), nebo pracovat s lasery (toto zde ještě pár let zpátky šlo, nyní mohou pouze lékaři).

Proto mě překvapilo, že respondentkám by přišlo vzdělávání s vyučením dostatečné.

„Vzdělání s maturitou je takový zlatý střed. Vzdělání s výučním listem, je sice lepší ve větší praxi, ale to neznamená kvalitnější...“

„Upřednostňuji odbornost, třeba i kombinovanou se základy lékařství a znalostí anatomie kůže, dále pak ochotu pracovat s lidmi a kvalitně ošetřovat pleť.“

„Teorie a výuka. Z vlastní zkušenosti vím, že rekvalifikační kurzy jsou nedostatečné a svoje vzdělávání jsem musela doplnit se spousty dalších kurzů a seminářů“

„Otázku bych položila jinak. V současné době je obor Kosmetické služby 4 zakončený maturitní zkouškou. Z dlouhodobé praxe vím, že je nutné učinit přechod ze 4 letého na 3 +1. Mají stejnou maturitní zkoušku jako gymnázia, ale k tomu jim

ještě musí zvládnout odbornost. Obor Kosmetické služby je nesmírně náročný, co se týká odbornosti, žákyně často neuspějí v teorii čj a cizí jazyk. Odborné předměty, které jsou náročné, zvládnou. Celá koncepce MŠ je v tomto ohledu špatná, bez patřičných znalostí osob.“

„Jsem přesvědčena o tom, že toto vzdělání splní / za předpokladu, že žák projevuje o tento obor zájem/ základní plnohodnotný start k uplatnění se v profesním životě.“

5. Narativní výzkumná metoda

Pro hlubší poznání problematiky zaměstnávání v kosmetických oborech jsem zvolila narativní výzkumnou metodu a zachytila tak spontánní strukturaci zkušeností respondentů.

Cílem bylo lépe pochopit vnímání těžkostí v dané oblasti ze strany respondentů. Oslovila jsem proto své tři bývalé kolegyně, které jsou kvalifikovanými kosmetičkami, avšak jako kosmetičky již nepracují. Pro příběhy jsou jejich jména úmyslně změněna.

Příklad 1:

„Jsem Markéta, maturovala jsem v roce 2016, v oboru jsem byla pouze pár měsíců a bohužel jsem se nesetkala s ničím moc pěkným nebo rozhodně bohužel ne s tím co jsem si naivně vysnila a myslela, že po ukončení střední školy se stane skutečností. Krátce po odmaturování jsem nastoupila do nejmenovaného luxusního salonu v Praze. Kde asi nejvíce utrpěla má naivní představa o tomhle oboru. Náraz reality přišel v momentě, kdy jsem byla zesměšňovaná a ponižovaná za to, že neumím věci, které jsou aktuální a co nás to v té škole učili. Praktiky, které po mně chtěla majitelka salonu bych přeci měla ovládat levou zadní, ale ne, a to bohužel z důvodu, že nás je nikdo neučil nebo alespoň ne tak, jak to je zcela běžné. Ke všemu majitelka po mně nechtěla pracovní poměr ala švarcsystém, který já jsem po konzultaci s rodiči (byla jsem velmi mladá) odmítla. Následně jsem zkusila pracovat v jednom menším salonu

na Praze 4, věci, co se tam děly raději ani říkat nebudu, byl to jeden z důvodů, proč jsem v tomhle salonu z nějakého svědomí nechtěla zůstat, další podstatný důvod bylo, že majitelka nás sice chtěla zaměstnat což se opravdu málo vidí, ale za cenu, že si půjdeme s kolegyní po krku a bude tam rivalita a ona nám dá za každou službu 25 % zaplatí za nás odvody, ale v podstatě, když se s kolegyní div nepoperete o klientku můžete tam celý den sedět zadarmo. Po téhle zkušenosti jsem se tedy zkusila postavit na vlastní nohy, ale bohužel je opravdu potřeba mít potřebný kapitál do začátku, který jsem neměla tak velký, abych se mohla v tomhle oboru udržet. Momentálně jsem na mateřské, ráda bych se ke svému vysněnému povolání kosmetičky vrátila.“

Rozbor

U této dívky vidíme, že do oboru po maturitě nastoupila, i když pouze na pár měsíců. Zmiňuje zklamání z oboru a nesplnění jejích představ. Tam je otázkou, zda li představy po škole byly reálné. Již při studiu školy, obor kosmetické služby je rozsáhlá praxe, při které si představu o realitě profese mohla udělat. Avšak praxe se často konají pouze na školním salonu, kde je provoz oproti klasickým salonům jiný. V tomto si myslím, že by bylo potřeba, aby praxe měly rozdělený počet hodin, který se plní ve školním salonu a kolik v reálných salonech v provozu. Domnívám se, že v žádném jiném oboru není obvyklé, aby praxe probíhala jen v školní provozovně (kuchyni, dílně, učebně...).

Dále zmiňuje problém se zvládnutím práce podle nových standardů - to je bohužel velký problém ve vzdělávání kosmetiček, protože obor je velice dynamický a rychle se měnící s ohledem na trendy. Bohužel RVP, potažmo ŠVP, nestíhá tak rychle modernizovat náplň vzdělávání, ne každá vyučující se sama průběžně vzdělává, sleduje novinky, účastní se různých kurzů apod., ani učebnice nejsou aktualizované (v celé ČR se používá na výuku učebnice Kosmetika I, II a III, které jsou vydané v ranných devadesátých letech a od té doby se pouze dotiskují). Díky tomu kosmetičky po ukončení školy nemají potřebné znalosti a dovednosti pro zvládnutí moderních služeb a musí se dále vzdělávat v doplňkových kurzech, což je nejen časově, ale hlavně i finančně náročné. Některé střední školy již toto dohání formou

kurzů pro své studenty, které se konají ve škole a učí je externí lektoři. Takovéto kurzy jsou i pro žáky finančně zvýhodněné.

Pracovní poměr formou tzv. „Švarcsystému“ je z pohledu zákona nelegální.

V kosmetickém oboru bohužel ale je velmi často používáný. Těžko se v tomto oboru kontroluje, protože valná většina kosmetiček pracuje na živnost - pronajímají si křeslo v salonu, ale fungují jako samostatný podnikatelský subjekt. Mezi tím množstvím se ale objevují i takové, které pracují výhradně pro jednoho zaměstnavatele a dostávají od něj výplatu a tam už se o švarcsystém jedná. Důvod, proč na to takovéto kosmetičky přistoupí, je ten, že na samostatné podnikání nemají odvalu, schopnosti nebo kapitál, ale nemohou sehnat klasické zaměstnání na HPP se smlouvou, a proto berou Švarcsystém jako lepší variantu. Hybridní variantu zaměstnávání uvádí hned následně, kdy se plat vypočítává z procent z tržeb - i u této varianty v salonech potkáme možnosti, kdy kosmetičky mají živnostenský list a procenta z klientek, ale nemají pevnou mzdu nebo jsou zaměstnány na HPP na minimální mzdu a zbytek mají dle svého obratu jako osobní ohodnocení.

Do začátku podnikání je kapitál potřebný - nejen na materiální vybavení provozovny, odvody a nájem, ale i na vyžití po dobu, než se příjem z podnikání ustálí, což trvá 6-24 měsíců. Takový kapitál dívky po dostudování střední školy mají jen málokdy a domnívám se, že problematické a pofiderní techniky zaměstnávání stojí za tím, že se mnoho kosmetiček rozhodne z oboru odejít a jít se nechat zaměstnat jinde oficiálně na smlouvu.

Příklad 2:

„Jmenuji se Tereza, vystudovala jsem obor kosmetické služby, v roce 2017 jsem úspěšně odmaturovala, oboru kosmetických služeb jsem se věnovat nechtěla, sama jsem předtím již vyzkoušela nějaké střední odborné školy a v konečném řešení se tento obor zdál jako nejmenší problém, od mala mě bavilo se líčit a starat se o sebe a celkově svět krásy mě zajímal. Po absolvování maturity jsem se tedy se zvědavostí vrhla na trh práce, vlastně v psaných podmínkách mi to nepřišlo nikdy tak zlé, ovšem realita byla jiná. Po několika neúspěšných pokusech jsem nakonec začala pracovat

v Sephora obchodu kde mají brow bar, upravování obočí za pomoci vosku a perfektní vyměření obočí, aby sedělo do obličeje což jsem jako vystudovaná kosmetička nikdy neviděla, aby se obočí perfektně vyměřovalo. Posléze jsem si říkala, že na tuhle práci jsem v podstatě nemusela studovat 4 roky, když mé kolegyně měly jen rekvalifikace. Nakonec jsem tedy odešla a uplatňuji se ve světě módy, je to poměrně blízko ke světu krásy, ale co se týče finančních možností a také náročnosti kdy jsem musela neustále 12 h stát je to nesrovnatelné. Do oboru se určitě nehodlám vracet je to sice krásná práce, ale začátky jsou velice těžké a poměrně dlouhé k prvním úspěchům, pakliže opravdu nemáte rodiče nebo sama našetřeno, aby to minimálně v prvním roce pokrylo vybavení salonu, nájem, odvody atd...“

Rozbor

V tomto případě bylo zjevné, že kosmetické služby byly jako studijní obor, byly vybrány z důvodu předpokladu, že se bude jednat o lehký, snadno dostudovatelný, obor. Již několikrát jsem se setkala s názorem, že se jedná o studium plné „hraní si s kosmetikou“, které je zakončeno maturitou. U takových žáků, pokud nedojde při škole k jejich nadchnutí do oboru, většinou ani jejich učitelky neočekávají, že by do praxe nastoupily - je tam totiž velký rozdíl mezi jejich představou o oboru („ráda se maluju a natírám maskami“) a reálnou praxí, která je poměrně náročná práce, vyžadující odborné znalosti i praktické dovednosti, manuální zručnost, komunikační dovednosti i dobrý fyzický stav (dobře vidět, mít zdravé karpální tunely a ruce celkově, nebýt alergik nebo tomu svou práci vhodně uzpůsobit, mít zdravá záda a mnoho dalšího).

Rozdíl mezi začátkem práce u rekvalifikantek a vystudovaných kosmetiček budou vždy. Je důležité si uvědomit, že na střední škole služeb se mimo odborné předměty vyučuje hlavně to, co na všech ostatních středních školách – český jazyk, cizí jazyky, matematika, ZSV, biologie... tyto předměty kosmetičky s rekvalifikací plnily na svých středních školách a rekvalifikačním kurzem si pouze dodělaly odborné vzdělání.

Domnívám se, že kosmetička se střední školou by měla mít lepší vstup na pracovní trh hlavně díky větší praxi, kterou při studiu měla, což je u manuální práce nesmírně důležité. To se však týká pouze začátku práce v oboru. Z mé praxe vidím, že po

prvním roce dennodenní praxe na salonu se rozdílly již stírají a po 5 letech již jsou neznatelné.

Opět i v tomto příběhu je zmíněno, že většina prací v salonech je živnostenská a na tu člověk potřebuje nutný vstupní kapitál, který je poměrně vysoký, obzvláště pro absolventku hned po škole.

Příklad 3:

„Jsem na Natálie, momentálně pracuji jako státní zaměstnanec pro policii, vystudovala jsem kosmetické služby, mým úmyslem bylo, že se po maturitě nechám zaměstnat na hlavní pracovní poměr v nějakém salonu a až naberu zkušenosti o provozu, zkusím si otevřít vlastní salon nebo si někde pronajmu jen prostor či místo. Po dobu působení v salonu, opravdu nebyla příliš možnost abych si něco našetřila a už vůbec ne na založení a vybavení vlastního salonu, zaměstnavatel za mě sice platil odvody, ale já jsem dostávala výplatu jen životní minimum a pak zbytek 20% ze služby. Takhle jsem fungovala 4 roky, než jsem si pak sedla, vše propočítala jak vybavení, tak pronájem, odvody a vše kolem a došla jsem k závěru, že bych musela vydělat minimálně 50 000kč, abych čistého zisku měla 20 000kč. Věděla jsem, že někomu otročinu již dělat, nechci finance na pronájem a udržení minimálně na rok jsem neměla a tak jsem se rozhodla jít za jistým vyšším příjmem do státního zaměstnaneckého poměru. Moc mě mrzí, že jsem obor opustila, ale ono to při výběru školy všechno zní velice jednoduše, učitelé rádi zmiňují, jak se jejich žáci dostávají do prestižních salonu dokonce i na praxe, ale když ptáčka lapají pěkně mu zpívají.“

Závěr praktické části

Model, kdy si kosmetička při škole myslí, že po škole půjde do salonu jako zaměstnanec a poté se osamostatní na sebe je asi nejrozšířenější. Má bohužel několik naprosto zásadních úskalí, přes které se mnoho z nich nedostane a vzdá to, což vede k jejich odchodu z oboru do nějakého jiného, kde se standartně zaměstnává. První problém nastane v okamžiku shánění práce na HPP hned po škole bez praxe. Salonů, které zaměstnávají, je opravdu velmi málo. Buďto se jedná

o provozovny v hotelech, lázních, nákupních centrech nebo větší dražší salony- pouze ty si totiž mohou dovolit zaplatit kosmetičky-zaměstnankyně. V České republice mít zaměstnance je velice drahá záležitost, proto když se sečtou náklady na personál i celý provoz studia, je minimum salonů, které si to mohou finančně dovolit. I když se jedná o zavedenou provozovnu, tak není jistota, že k dané kosmetičce klientela bude chodit a finanční riziko pro zaměstnavatele je tak velmi velké. Často proto i takové provozovny, které zaměstnávají, berou zaměstnance na HPP s minimální nebo velmi nízkou mzdou a zbytek jim vyplácí buďto jako osobní ohodnocení nebo „na ruku - na černo“. Spolu s tím jde ruku v ruce fakt, že oproti západním zemím máme u nás v zemi velmi nízkou finančně hodnocené služby, avšak náklady jsou často srovnatelné.

Pokud kosmetička na HPP získá zkušenosti a praxi, tak často zvažuje otevření vlastního podnikání. Tam ve velké spoustě případů přijde další problém, a to ten, že sice v salonu za ní chodily klientky a měla plný díř, ale jsou to klientky ne její, nýbrž salonu. Když se v průběhu let setkávám s kosmetičkami na různých školeních a zapovídáme se o zaměstnancích, toto je jejich největší problém, když odchází. Domnívají se totiž, že klientky, o které se staraly, jsou „jejich“ klientelou, a proto by měly odejít s nimi do salonu. To je však naprosto milná myšlenka, protože ty klientky využívaly služeb salonu, který si je získal- svou polohou, vzhledem, nabídkou služeb nebo přes reklamy. Když by klientky odešly se „svou kosmetičkou“, tak by salon neměl práci pro příští zaměstnankyni. Toto je v kosmetice rozšířený model „kradení si klientely“, který již v jiných oborech je často řešen dopředu konkurenčními doložkami nebo jiným pokutovým systémem ve smlouvě.

Myslím si, že, obzvláště v takovémto oboru, kde se převážně pracuje na živnost, by se mělo na škole věnovat větší čas přípravě na budoucí podnikání - podmínky podnikání v ČR, jak správně spočítat potřebný kapitál, náklady na provoz, cenu za službu, základy účetnictví, výběr dodavatelů, marketing, propagace a další.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se zabývala tématem uplatnitelnost absolventek oboru vzdělání Kosmetické služby na trhu práce.

Práci jsem rozdělila na dvě části - teoretickou a praktickou.

V teoretické části jsem charakterizovala obor kosmetické služby a vzdělávání v tomto oboru ve střední škole, podmínky přijetí ke studiu, profil absolventa, kompetence absolventa a jejich rozdělení. Dále jsem se zaměřila na uplatnění absolventů oboru kosmetické služby, míru nezaměstnanosti, popsala jsem a rozdělila typy pracovních možností se specifiky v kosmetických službách.

V praktické části jsem vypracovala kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření u absolventů středních škol v oboru kosmetické služby. Pro tento typ výzkumu jsem se rozhodla z toho důvodu, že díky většímu množství respondentů budu mít relevantní výsledky a lepší představu o možnostech uplatnění absolventů do praxe a jejich pohled na to, co by ve vzdělání nebo poté v profesi rádi změnili, nebo naopak s čím jsou spokojeni. V praktické části jsem charakterizovala výzkumného šetření, stanovila si výzkumné cíle, stanovila a ověřila předpoklady a hlavně vypracovala dotazníkové šetření a interpretovala jsem výsledky šetření.

Dotazník určený pracovně aktivním kosmetičkám obsahoval 13 otázek, uzavřených i otevřených, povinných i „nepovinných“. Při interpretaci jsem pro větší přehlednost použila dva typy grafů - sloupcový u otázek s více možnými odpověďmi a koláčový při jedné možné odpovědi.

Další část praktické části tvořil dotazník určený školám vyučujícím obor vzdělání Kosmetické služby. Respondentkami byly vyučující uvedeného boru.

Obě dotazníková šetření byla doplněna narativní výzkumnou metodou, která umožnila hlubší pohled na problematiku zaměstnávání se kosmetiček.

Díky této kombinaci a provázanosti obou částí se domnívám, že má bakalářská práce může být velkým přínosem pro učitele na středních odborných školách a pro uchazeče o studium i jejich rodiče.

Zdroje literatury

Gavora, P., (2000). Úvod do pedagogického výzkumu. Paido.

Kotásek, J., Bacík, F., Hradcová, D., Hrubá, J., Kofroňová, O., Kovařovic, J., et al. (2001). Bílá kniha: Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Tauris.

Matoušek, O., (2003). Metody a řízení sociální práce (1. vyd., s.21)

Mužík, J., (2004). Androdidaktika (2. přeprac. vyd.). ASPI.

Průcha, J., (1995). Uvedení do teorie a praxe, Karolinum.

Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J., (2003). Pedagogický slovník. (4. vyd., s.278). Portál.

RVP pro obor vzdělávání Kosmetické služby (2007, s. 13, 17)

Stejskalová, P., (2013). Didaktika praktického vyučování obchodu a služeb (1. vyd., s.120). Knopp.

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Lanškroun. (2010). Školní vzdělávací program: Kosmetička 69-41-L/01. Lanškroun. (182 s).

Vojtěch, J., Novotná, H., & Staňková, K., (2022). Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním. Národní pedagogický institut České republiky.

Zákon č. 561/2004 Sb., Školský zákon (2014).

<https://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-7-2023>

Zákon č. 258/2000 Sb., O ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (2000). https://ppropo.mpsv.cz/zakon_258_2000

Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti (2004).

https://ppropo.mpsv.cz/zakon_435_2004

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce (2006).

https://ppropo.mpsv.cz/zakon_262_2006

Internetové zdroje

www.stredniskoly.cz

www.narodnikvalifikace.cz

www.infoabsolvent.cz (2022)

www.kompetence.nsp.cz

<http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

www.salony-krasy.cz/inzerce

<https://www.podnikatel.cz/clanky/prace-na-hpp-nebo-brigada-smlouva-nebo-dohoda-mate-v-pojmech-jasno/>

<https://www.mpsv.cz/svarcsystem>

https://www.stredniskola-sucha.cz/data/SVP_kosmeticke_sluzby.pdf

Seznam tabulek

Tab. 1: MŠMT RVP Kosmetické služby, Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání.

(MŠMT RVP 69-41-L/01 Kosmetické služby, 2007)

Tab. 2: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním

(2022), Národní pedagogický institut České republiky

Tab. 3: Otázka č. 6, dotazník

Tab. 4: připravenost studentek, dotazník 2

Seznam obrázků

Obrázek 1- Kvalifikační úroveň měkkých kompetencí, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

Obrázek 2- Kvalifikační úroveň odborné dovednosti, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

Obrázek 3- Kvalifikační úroveň odborné znalosti, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

Obrázek 4- Hrubé mzdy v roce 2020, <http://nsp.cz/jednotka-prace/kosmeticka>

Seznam zkratk

RVP- rámcový vzdělávací program

TZV- tak zvaný

EQ- Emoční koeficient (intelligence)

NSP- národní soustava povolání

MŠMT- ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MZ- ministerstvo zdravotnictví

MPSV- ministerstvo práce a sociálních věcí

NAPŘ – například

HPP- hlavní pracovní poměr

DPP- dohoda o provedení práce

DPČ- dohoda o provedení činnosti

APOD- a podobné

OSVČ- osoba samostatně výdělečně činná= živnostník

Seznam grafů

Graf 1- otázka č.2, dotazník

Graf 2- otázka č.3, dotazník

Graf 3- otázka č.4, dotazník

Graf 4- otázka č.5, dotazník

Graf 5- otázka č.7, dotazník

Graf 6- otázka č.8, dotazník

Graf 7- otázka č.11, dotazník

Graf 8 – výběr vhodnosti úrovně vzdělávání, dotazník 2

Příloha č. 1- Dotazník

Pracovní uplatnění po absolvování střední školy obor kosmetické služby

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

1. Střední školu obor kosmetické služby jste dokončil/a v jakém roce?*

Napište jedno nebo více slov

2. Jaká byla vaše motivace vybrat si vzdělávací obor kosmetické služby?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Přála jsem si pracovat jako kosmetička

Bavilo mě se malovat a lakovat si nehty

Zajímala jsem se o kosmetické produkty

Lákalo mě pečovat o ostatní

Vybrali mi to rodiče

Obor mi doporučila učitelka nebo výchovný poradce

Obor mi doporučila kamarádka

Jiná..

3. Měla jste při škole praxi pouze ve školním salonu nebo i jinde?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Školní praxe ve školním salonu

Školní praxe v externím salonu

Brigáda v salonu, parfumerii, drogerii nebo podobné

Brigáda v jiném oboru

Jiná..

4. Pracujete nebo pracoval/a jste v beauty oboru?*

Pokud ne, prosím o zaškrtnutí NE a odeslání dotazníku.

ano

ne

Jiná..

5. V jakém typu beauty provozu pracujete nebo jste pracoval/a?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Kosmetický salon

Mobilní provozovna

Kosmetická provozovna v hotelu

Wellness a spa provozovna

Lázně

Školící centrum

Prodejna nebo eshop s kosmetikou, parfumerie, drogerie

Jiná..

6. Co pro vás je motivací pro práci v beauty oboru?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Dobře placená práce

Kreativní práce

Práce v převážně ženském kolektivu

Zájem o kosmetické produkty a péči

Stále se rozvíjející obor

Pokračování v rodinném řemeslu

Možnost práce na sebe

Možnost vlastní organizace času

Jiná...

7. Jakým činností se věnujete?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Kosmetická ošetření

Depilace

Prodlužování řas, úprava obočí, laminace

Manikúra včetně nehtové modeláže

Pedikúra včetně nehtové modeláže

Tělová ošetření

Přístrojová ošetření

Líčení (denní, večerní, slavnostní...)

Lektorská činnost

Jiná...

8. Na jaký typ úvazku pracujete?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

HPP

DPP nebo DPČ

OSVČ- živnost

Mám vlastní firmu

Už pracuji v jiném oboru

Jiná...

9. Co vám na vašem typu pracovního úvazku vyhovuje?

Napište jedno nebo více slov...

10. Co vám na vašem typu pracovního úvazku NEvyhovuje?

Napište jedno nebo více slov...

11. Jste spokojený/á s pracovním uplatněním v oboru kosmetické služby?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Spíše ano

Spíše ne

Ne

Jiná...

12. Doporučil/a byste dalším lidem studium oboru kosmetické služby a proč?

Napište jedno nebo více slov...

13. Kdybyste se mohl/a vrátit v čase, vybral/a byste si tento obor znovu nebo byste se rozhodl/a jinak?

Napište jedno nebo více slov...

Příloha č. 2- Dotazník do škol

1. Absolventi skupiny oborů 69 Osobní a provozní služby patří mezi skupiny s vyšší nezaměstnaností. Jaké jsou podle Vašeho názoru důvody, které k nezaměstnanosti absolventů této skupiny oborů vedou?

2. Můžete prosím uvést, kolik vašich absolventek uvedeného oboru (69-41-L/01 Kosmetické služby) v posledním roce skutečně nastoupilo do praxe?

3. Uveďte prosím důvody, proč vaše absolventky podle Vašeho názoru do praxe nenastoupily.

4. Odpovídá příprava vašich absolventek požadavkům současné praxe oboru? Využijte škálu, ve které 1 znamená zcela připraveny; 5 znamená nedostatečně připravený

5. Uveďte, které učivo by bylo vhodné doplnit či změnit v odborné složce stávajícího RVP oboru 69-41-L/01 Kosmetické služby.

6. Uveďte, které znalosti a dovednosti podle Vašeho názoru absolventky oboru 69-41-L/01 Kosmetické služby postrádají.

7. Která úroveň vzdělání je podle vás vhodná pro výkon práce kosmetičky – využijte škálu, kde 1 znamená nejvíce vhodná, 5 nevhodná

8. Zdůvodněte prosím, proč je nejvhodnější právě ta úroveň vzdělání, kterou jste zvolila.